

Innst. 35 L

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 199 L (2012–2013)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om tjenestepensjon (tjenestepensjonsloven)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Hovedinnhold

Finansdepartementet foreslår i proposisjonen regler for et nytt kollektivt tjenestepensjonsprodukt. Forslaget er utformet som en ny lov om tjenestepensjon (tjenestepensjonsloven). Forslaget bygger på et utkast utarbeidet av Banklovkommisjonen i NOU 2012:13, et høringsnotat utarbeidet av Finanstilsynet 7. januar 2013, og innspill i høringen.

Foretak kan opprette pensjonsordning for å gi sine ansatte alderspensjon i tillegg til det de ansatte mottar som lønn mens de er ansatt. Lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP-loven) regulerer hvilke foretak som har plikt til å opprette tjenestepensjonsordning for sine ansatte, hva slags pensjonsordning de minst må ha, og minstekravene til premie eller innskudd i slike ordninger. Pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven er underlagt skattemessig gunstig behandling. Det foreslås at det nye alderspensjonsproduktet også skal være skattefavorisert, og at arbeidsgiverforetakene skal kunne oppfylle kravet om pensjonsordning etter OTP-loven med det nye produktet. Adgangen til å ha innskuddspensjon og foretakspensjon foreslås videreført.

Lovforslaget bygger i stor grad på reguleringen av eksisterende pensjonsordninger etter hhv. foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven. Det stilles, i likhet med gjeldende rett for foretakspensjonsordninger og innskuddspensjonsordninger, krav

til utformingen av pensjonsordningen, men det foreslås også et bredt spekter av valgmuligheter og fleksibilitet for arbeidsgiverforetaket. De økonomiske rammene for skattefavoriserte pensjonsordninger er satt med sikte på at summen av alderspensjon fra folketrygden og alderspensjon fra den kollektive ordningen ikke skal bli for høy sammenlignet med lønn opp til 12 G. Det er innenfor disse rammene lagt vekt på å legge til rette for at arbeidsgiverforetaket kan utforme de økonomiske rammene for den enkelte alderspensjonsordning innenfor det enkelte foretaks kostnadsevne.

Høringen av Banklovkommisjonens utkast har vist at det er et bredt ønske om, og behov for, et nytt forsikringsbasert tjenestepensjonsprodukt i privat sektor som er tilpasset prinsippene i den nye folketrygden, pensjonsinnretningenes risikobærende evne, hensynet til foretakenes kostnader, og arbeidstakernes behov for noe mer forutberegnelighet for fremtidige pensjoner enn de får i innskuddspensjonsordninger. Det nye tjenestepensjonsproduktet skal være forsikringsbasert. Ordningen har dødelighetsarv, og pensjonsinnretningen skal ha risiko for levealder i utbetalingsperioden.

I likhet med alderspensjonsutbetalinger i foretakspensjonsordninger og innskuddspensjonsordninger, vil alderspensjon etter forslaget her komme i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Det har vært et sentralt utgangspunkt for lovarbeidet at regler for en privat tjenestepensjonsordning skal ses i sammenheng med, støtte opp under og tilpasses de prinsipper som ny alderspensjon i folketrygden bygger på. Departementet har lagt vekt på at rammene for en ny ordning skal harmonere med blant annet prinsippene om alleårsopptjening, fleksibelt uttak og levealdersjustering. Det legges i lovforslaget opp til at alle år frem til uttak gir opptjening, og til fleksibelt uttak på samme måte som i foretakspensjonsloven og inn-

skuddspensjonsloven. Fordi årlige pensjonsytelser først beregnes ut fra forventet gjenstående levealder på uttakstidspunktet, vil pensjonsinnretningene ikke ha risiko for økning i levealder i opptjeningsperioden. Denne risikoen overføres til den enkelte arbeidstaker/pensjonist.

Folketrygdens regler om uførepensjon er endret. Det legges også fram forslag til endringer i uføredelingen i offentlige pensjonsordninger. Banklovkommisjonen utreder nye regler om uføredekning i kollektive ordninger i privat sektor. I lovforslaget stilles det krav om innskuddsfritak ved uførhet i tråd med reglene i OTP-loven. Eventuell uføredekning utover det må inntil videre, som for innskuddspensjonsordninger, følge reglene i foretakspensjonsloven.

Et fallende rentenivå over tid har redusert differansen mellom den avkastningen pensjonsinnretningene har oppnådd på forvaltede midler og den avkastningen de har lagt til grunn for premieberegningen. Reglene for det nye tjenestepensjonsproduktet innebærer blant annet at risikoen for finansavkastningen i større grad enn under gjeldende foretakspensjonslov overføres til arbeidsgiver og arbeidstaker. Hovedregelen etter lovforslaget er at pensjonsinnretningen skal gi en årlig «nullgaranti», dvs. at pensjonsmidlene ikke skal reduseres nominelt fra ett år til det neste. Det legges i tillegg opp til at det skal være adgang til å avtale andre avkastningsgarantier for perioder på opp til fem år. Pensjonsinnretningen skal beregne og kreve inn særskilt premie for slike garantier.

Kvinner har forventet høyere gjenstående levealder enn menn. Pensjonsbeholdningen som skal konverteres til årlige ytelser ved uttak må være høyere for kvinner enn for menn for å kunne oppnå lik forventet årlig pensjonsytelse. I forbindelse med utarbeidelsen av innskuddspensjonsloven oppnevnte Kongen det såkalte «Kvidal-utvalget», som fikk i oppdrag å utrede kjønnsnøytralitet i pensjonsordninger i privat sektor. Kvidalutvalget (NOU 2001:27) kom til at pensjonsordninger hvor ulike årlige innbetalinger gir like årlige utbetalinger er mer akseptabelt ut fra likestillingshensyn enn like årlige innbetalinger og ulike årlige utbetalinger. På denne bakgrunn ble innskuddspensjonsloven endret. I innskuddspensjonsordninger som skal konverteres til en forsikret årlig ytelse på uttakstidspunktet skal det betales inn et høyere innskudd for kvinner enn for menn slik at den årlige pensjon innskuddene ventes å gi er uavhengig av medlemmets kjønn. Denne endringen i innskuddspensjonsloven trådte i kraft 1. juli 2003. I lovforslaget legges, i tråd med Finanstilsynets høringsnotat 7. januar 2013, samme løsning til grunn. Løsningen er i samsvar med gjeldende rett og praksis og med de vurderinger som Kvidalutvalget kom med i sin utredning.

Økt forventet levealder for de forsikrede og lav forventet avkastning på pensjonsmidlene har bidratt til at foretakspensjonsordninger blir dyrere for arbeidsgiverforetakene. Dette har ført til at en del foretak avviker sine foretakspensjonsordninger og i stedet oppretter innskuddspensjonsordninger for sine ansatte. Innskuddspensjon innebærer mer usikkerhet for medlemmene for nivået på fremtidige pensjonsytelser. Ved avvikling av foretakspensjonsordninger må pensjonsinnretningene utstede fripoliser for opptjente rettigheter. Fripoliser antas å gi høyere kapitalkrav for pensjonsinnretningene enn pensjonsrettigheter i kollektive ordninger med løpende premiebetaling inkludert årlig betaling for avkastningsgaranti.

Banklovkommisjonen har i NOU 2013:3 laget utkast til regler om overgang fra en eksisterende ytelsesbasert foretakspensjonsordning til det foreslåtte nye alderspensjonsproduktet og om sammenkobling av tidligere pensjonsopptjening og ny pensjonsopptjening innenfor den nye ordningen som skulle erstatte utstedelse av fripoliser. Høringen av denne utredningen avdekket store forskjeller i høringsinstansenes syn på behovet for slike regler og hvordan de i tilfelle burde utformes. Hovedspørsmålet utredningen reiser, er hvordan et eventuelt overskudd utover garantert rente skal fordeles mellom pensjonsinnretning, arbeidsgiver og arbeidstakere. Etter departementets vurdering vil det være meget utfordrende å finne mulige overgangsregler som på en god måte vil kunne ivareta og forene de ulike hensyn som gjør seg gjeldende. Banklovkommisjonens utkast til særskilte overgangsregler er derfor ikke fulgt opp i denne proposisjonen. I forbindelse med det videre arbeidet med ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger vil departementet likevel også vurdere regler for overgang mellom pensjonsordninger.

Beslutning om ikrafttredelse fattes etter lovforslaget av Kongen. Det er fra mange hold uttrykt ønske om at lovregler for det nye tjenestepensjonsproduktet kan tre i kraft så snart som mulig. Produktet vil, dersom nye lovregler vedtas, gi foretakene et alternativ til pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven. Det foreslås en viss adgang til å kombinere forskjellige ordninger, men det vanlige er at eksisterende pensjonsordninger avvikles ved overgang til en ny type pensjonsordning. Etter gjeldende regler må det utstedes henholdsvis fripoliser og pensjonskapitalbevis for rettigheter som allerede er opptjent i ordninger etter henholdsvis foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven. Denne proposisjonen legger til rette for at nytt tjenestepensjonsprodukt kan iverksettes fra 2014. Departementet vil i samarbeid med Finanstilsynet vurdere nærmere om eventuelle vedtatte lovregler kan settes i kraft uten særskilte overgangsregler.

Finansdepartementet ga 20. mars 2013, som ledd i det videre arbeidet med tilpasning av pensjonslovene til ny folketrygd, Banklovkommisjonen i oppdrag å utrede om det er ønskelig og eventuelt mulig å etablere en form for ytelsesbasert kollektiv alderspensjon tilpasset ny alderspensjonsopptjening i folketrygden. Kommisjonen ble, dersom den finner at dette er mulig og ønskelig, også bedt om å utarbeide utkast til nødvendige lovregler. I forbindelse med dette videre arbeidet med ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger vil departementet vurdere om det er behov for ytterligere regler for overgang mellom pensjonsordninger.

Konsekvensene av reglene om at det betales inn høyere pensjonsinnskudd og bygges opp en større pensjonsbeholdning for kvinner enn for menn skal utredes som del av en videre vurdering av de økonomiske og administrative virkningene av å tilpasse de private tjenstepensjonsordningene til pensjonsreformen. Det skal bl.a. vurderes om et skille mellom innskuddene i pensjonsplanen og premieinnbetalinger kan bidra til større pensjonsmessig likebehandling mellom kvinner og menn. De likestillingsmessige aspektene ved regelverket skal vurderes opp mot våre internasjonale forpliktelser på dette området.

Oversikt over lovforslaget og innholdet i proposisjonen

På bakgrunn av høringen har departementet valgt å utforme lovforslaget slik at det formelt sett blir én ny modell for opptjening av alderspensjon, men der valgmulighetene som Banklovkommisjonen la opp til i sitt utkast i stor grad er ivaretatt innenfor den ene modellen. Valgmulighetene i ordninger som kan opprettes etter departementets forslag til lov om tjenstepensjon er illustrert i figur 1.1 i proposisjonen.

Kravene til det nye produktet er utformet slik at arbeidsgiver hvert år betaler et innskudd fastsatt i pst. av lønn for den enkelte ansatte. Summen av de årlige innskuddene, avkastning eller garantert økning fra år til år, samt tilført (faktisk) dødelighetsarv, utgjør den enkeltes pensjonsbeholdning. Ved uttak av pensjon skal den enkeltes pensjonsbeholdning omregnes til garanterte årlige pensjonsutbetalinger.

Banklovkommisjonen foreslo at ordninger etter utkastet til tjenstepensjonslov skulle kunne utformes som enten en «standardmodell» eller en «grunnmodell». Den viktigste lovtekniske endringen i forhold til Banklovkommisjonens utkast er at bestemmelsene om innskuddssatser, regulering av pensjonsbeholdninger under opptjening og kostnader og risikopremier er slått sammen.

Lovforslaget innebærer blant annet at foretakene etter lovforslaget kan sette innskuddene på inntil 7 pst. av medlemmenes lønn fra 0 til 12 G og eventuelt betale inn et tilleggsinnskudd på inntil 18,1 pst. for

lønn mellom 7,1 G og 12 G (til sammen 25,1 pst.) for å kompensere for at folketrygden ikke gir alderspensjonsopptjening for lønn i intervallet mellom 7,1 G og 12 G. Som nevnt over foreslås det høyere innskudd for kvinner enn for menn for å kunne gi forventet like høye årlige pensjonsutbetalinger. Reglene om hhv. opptjening og beregning og utbetaling av årlige alderspensjonsytelser er omtalt i proposisjonens kapittel 4.

Foretaket kan i opptjeningsperioden velge enten å garantere oppregulering av pensjonsbeholdningen (tilsvarer Banklovkommisjonens utkast til standardmodell), eller at pensjonsbeholdningen tilføres oppnådd avkastning (tilsvarer Banklovkommisjonens utkast til grunnmodell). Foretakets garanterte regulering kan være enten i tråd med alminnelig lønnsvekst eller i tråd med lønnsveksten i foretaket. Dersom foretaket har garantert regulering, skal slik regulering dekkes av avkastningen på pensjonsbeholdningen. Eventuell avkastning som overstiger det som er nødvendig for å gi den garanterte reguleringen skal settes av i et reguleringsfond. Dette reguleringsfondet kan benyttes til å dekke oppregulering i år der avkastningen ikke er tilstrekkelig. Regulering som ikke er dekket av avkastningen eller av midler i reguleringsfondet, må betales av foretaket.

Departementet foreslår adgang til å ta ut alderspensjon ved fylte 62 år eller senere, men slik at alderspensjon uansett kommer til utbetaling ved fylte 75 år. Videre kan medlemmene velge hvor stor andel av pensjonen som skal tas ut, velge om uttaket av alderspensjon skal kombineres med arbeid og videre pensjonsopptjening, og velge å ta ut alderspensjon fra privat tjenstepensjonsordning uten samtidig å ta ut alderspensjon fra folketrygden. Dette svarer til reglene for fleksibelt uttak av alderspensjonsytelser i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven.

Hovedregelen etter forslaget er at alderspensjonsytelsene er livsvarige, men med adgang for foretaket til å velge opphørende ytelser. Alderspensjon skal imidlertid utbetales i minst 10 år, og uansett til minst fylte 80 år. Etter lovforslaget kan det likevel fastsettes i pensjonsplanen at utbetalingstiden kan settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig alderspensjon utgjør om lag 30 pst. av folketrygdens grunnbeløp. Det er også åpnet for at medlemmet og pensjonsinnretningen kan avtale at alderspensjon bare skal ytes i det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 pst. av folketrygdens grunnbeløp.

Foretaket kan etter lovforslaget også velge å garantere regulering av alderspensjoner under utbetaling i samsvar med reguleringsprinsippet for alderspensjon under utbetaling fra folketrygden, dvs. regulering med alminnelig lønnsvekst, deretter fratrukket 0,75 pst. Alternativt blir pensjon under utbetaling

regulert med faktisk avkastning. Garantert regulering av pensjoner under utbetaling finansieres tilsvarende som regulering av pensjonsbeholdning i opptjeningsperioden, jf. ovenfor, dvs. av avkastningen på midlene, av midler i et pensjonsreguleringsfond eller om nødvendig ved ekstra innbetaling fra arbeidsgiverforetaket. Garantert regulering vil falle bort dersom foretaket opphører og pensjonsreguleringsfondet er tomt.

Departementet legger etter forslaget opp til at administrasjons- og forvaltningskostnader både i opptjenings- og i utbetalingsperioden skal betales av arbeidsgiverforetaket.

Pensjonsbeholdningene og pensjonsordningenes midler for øvrig skal forvaltes av en pensjonsinnretning. Hovedregelen er at midlene underlegges alminnelig forvaltning i pensjonsinnretningens kollektivportefølje. Foretaket kan likevel velge at midlene skal forvaltes i en egen investeringsvalgportefølje med investeringsvalg enten for foretaket eller for det enkelte medlem. Investeringsvalg for foretaket kan bare avtales dersom foretaket samtidig har påtatt seg å garantere regulering av medlemmenes pensjonsbeholdninger i tråd med den alminnelige lønnsveksten eller foretakets lønnsvekst, jf. ovenfor.

Etter lovforslaget har pensjonsinnretningen som hovedregel som nevnt over avkastningsrisiko for pensjonsordningens midler både i opptjenings- og i utbetalingsperioden gjennom den såkalte nullgarantien som innebærer at den nominelle verdien av pensjonsmidlene ikke kan falle fra ett år til det neste. Lovforslaget åpner også for at pensjonsinnretningen kan påta seg en årlig avkastningsgaranti høyere enn null, men ikke høyere enn en øvre grense fastsatt av Finanstilsynet. Ved forvaltning med investeringsvalg for foretaket eller for medlemmet faller pensjonsinnretningens obligatoriske nullgaranti bort. Investeringsvalg innebærer at hhv. foretaket eller medlemmet har risikoen for utviklingen av pensjonsbeholdningen. Det kan ved investeringsvalg avtales at pensjonsinnretningen skal garantere årlig avkastning på et nivå opp til den øvre grensen for årlig garanti satt av Finanstilsynet, inkludert avkastning under null.

Pensjonsinnretningen skal kreve en årlig risikopremie for alle avkastningsgarantier, også den obligatoriske nullgarantien. Denne premien kan i henhold til reglene i forsikringsvirksomhetsloven endres fra år til år. Forslaget åpner for øvrig for at det kan fastsettes nærmere regler i forskrift om pensjonsinnretningens adgang til å inngå avtale om særskilt avkastningsgaranti over en periode på inntil fem år. Kapitalforvaltning, pensjonsinnretningens avkastningsgarantier mv. er nærmere omtalt i proposisjonens kapittel 5.

Arbeidstakere som slutter i et foretak med ordning etter reglene i lovforslaget skal, på samme måte

som arbeidstakere som slutter i foretak med foretaks- eller innskuddspensjonsordning, få med seg opptjent rett til alderspensjon. I kapittel 6 omtales lovforslagets regler om pensjonsbevis som skal sikre at arbeidstakere får med seg alderspensjonsopptjeningen dersom de ikke lenger skal være medlem i en pensjonsordning. Pensjonsbevisene gir, på visse vilkår, rett til den pensjonsbeholdning som er opptjent på tidspunktet for opphør av medlemskapet i ordningen. Lovforslaget regulerer blant annet utstedelse av pensjonsbevis, rettsforholdet mellom innehaver av pensjonsbevis og pensjonsinnretningen, og sammenføring av pensjonsbevis fra ulike pensjonsordninger. Lovforslaget bygger i stor grad på tilsvarende regler om pensjonskapitalbevis og fripoliser i hhv. innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven.

Innledende bestemmelser, herunder om utforming av pensjonsplan og medlemskap er inntatt i lovforslaget kapittel 1 til 3 og kort omtalt i proposisjonens kapittel 3. Foretakspensjonslovens bestemmelser om pensjonsordninger i konsernforhold, ved sammenslåing og deling av foretak gis tilsvarende anvendelse. Regler om opphør, avvikling og omdanning av pensjonsordninger er tatt inn i lovforslaget kapittel 7.

1.2 Bakgrunn for lovforslaget

Banklovkommisjonen fikk 7. juli 2009 i oppdrag å utrede og foreslå tilpasninger i de private tjenstepensjonslovene til nye regler om alderspensjon i folketrygden. Banklovkommisjonen har hittil avgitt tre utredninger om dette. Den første (fase I) omhandlet nødvendige tilpasninger i foretakspensjonsloven (og innskuddspensjonsloven) for innføring av fleksibelt uttak av alderspensjon, som er fulgt opp av departementet og Stortinget ved lovendringer. De vedtatte endringene i foretakspensjonsloven trådte i kraft 1. januar 2011.

Fase II i Banklovkommisjonens arbeid på dette feltet, NOU 2012:13, ble avgitt 28. juni 2012. Banklovkommisjonen laget utkast til ny tjenstepensjonslov med forslag til et nytt skattefavourisert kollektivt pensjonsprodukt med flere valgmuligheter. Utkastet har vært på høring, med høringsfrist 1. oktober 2012. På bakgrunn av merknader i høringen til ett punkt i dette lovutkastet (om levealdersjustering), ba Finansdepartementet 31. oktober 2012 Finanstilsynet om å vurdere og utarbeide høringsnotat med utkast til lovbestemmelser for én eller flere alternative metoder for hvordan opptjent pensjonskapital kan omregnes til årlige alderspensjonsytelser og behandles under utbetalingsperioden.

I tillegg har Finansdepartementet i brev 24. august 2013 til høringsinstansene bedt om merknader til departementets foreløpige vurderinger av skatteprovenyeffekten ved å innføre Banklovkommisjonens forslag til nytt pensjonsprodukt.

Den siste utredningen, NOU 2013:3, er fase III i Banklovkommisjonens arbeid med tilpasning av pensjonslovene til ny folketrygd. I denne utredningen foreslås først og fremst overgangsregler for eksisterende foretakspensjonsordninger til utkast til ny tjenestepensjonslov. Departementet sendte også det nevnte høringsnotatet utarbeidet av Finanstilsynet på høring parallelt med denne utredningen. Høringen ble avsluttet 12. april 2013.

1.3 Utgangspunkter for lovforslaget

Ved utgangen av 2012 var det ifølge tall fra Finans Norge 10 286 foretakspensjonsordninger med 288 341 medlemmer og 103 022 innskuddsordninger med 1 076 024 medlemmer, i det norske markedet. De samlede forsikringsforpliktelsene for kollektiv pensjon i privat sektor utgjorde 389 mrd. kroner pr. 31. desember 2012, fordelt på 154 mrd. kroner i løpende foretakspensjonsordninger, 166 mrd. kroner i fripoliser, 52 mrd. kroner i løpende innskuddspensjonsordninger og 17 mrd. kroner i pensjonskapitalbevis.

Som det er vist til innledningsvis under avsnitt 1.1 i proposisjonen, taler mye for at det legges til rette for en ny type privat tjenestepensjonsordning, og Banklovkommisjonen har vurdert og utredet nettopp dette. Utkast til ny tjenestepensjonslov bygger på elementer fra både foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven, og har derfor blitt omtalt som en «hybrid». Pensjonsordningen etter utkastet vil være forsikringsbasert, bl.a. fordi det inngår dødelighetsarv i ordningen og ved at pensjonsinnretningen skal ha levealdersrisiko i utbetalingsperioden. Alderspensjonsordning etter lovforslaget vil derfor bare kunne tilbys av livsforsikringsselskap eller pensjonskasse med adgang til å tilby kollektiv pensjonsforsikring.

Banklovkommisjonen har lagt vekt på en rekke hensyn når den har utarbeidet utkast til ny tjenestepensjonslov med regler for et nytt skattefavisert tjenestepensjonsprodukt. Utkastet er ment å være tilpasset ny alderspensjon i folketrygden, ved at det bygger på prinsippet om alleårsopptjening, åpner for fleksibelt uttak og tar hensyn til utviklingen i levealder (levealdersjustering). Banklovkommisjonens utkast er videre ment å være et forsikringsbasert alternativ til rene innskuddsordninger, som eventuelt vil kunne erstatte dagens ytelsesordninger. Et annet hensyn som Banklovkommisjonen har lagt vekt på, er hensynet til å avlaste pensjonsinnretningenes finansielle risiko og levealdersrisiko. Utkastet er også utformet med sikte på å redusere arbeidsgiverforetakenes balanseføringsforpliktelser. Banklovkommisjonen har også søkt å se hen til innføring av forventede nye kapitalkrav for forsikringsselskaper (Solvens II).

På denne bakgrunn har Banklovkommisjonen foreslått utkast til regler om et nytt skattefavisert tjenestepensjonsprodukt. De foreslåtte reglene er tatt inn i et utkast til ny lov om kollektiv tjenestepensjonsforsikring (tjenestepensjonslov). Utkast til ny tjenestepensjonslov er bygget opp med en opptjeningsperiode og en utbetalingsperiode. Utkastet bruker begrepene «standardmodell» og «grunnmodell», men det er mange valgmuligheter innenfor de to modellene, og utkastet åpner i praksis for et vidt spekter av mulige pensjonsordninger. Hovedforskjellen mellom standardmodellen og grunnmodellen er at under standardmodellen skal pensjonsbeholdningen garanteres regulering hvert år. I begge modeller betaler foretaket i opptjeningsperioden et innskudd i pst. av lønn til en pensjonsbeholdning for den enkelte arbeidstaker. Pensjonsbeholdningen forvaltes av en pensjonsinnretning, enten som en del av kollektivporteføljen eller med investeringsvalg for foretaket eller den enkelte arbeidstaker. Utkastet legger opp til at pensjonsinnretningen skal avgi en nullgaranti, men at det kan avtales høyere garanti for en periode på inntil fem år. I tilfeller med investeringsvalg kan garantien bortfalle eller avtales på et lavere nivå enn null. Faktisk dødelighetsarv i pensjonsinnretningen skal fordeles mellom de forsikrede etter størrelsen på pensjonsbeholdningen. På uttakstidspunktet skal pensjonsbeholdningen regnes om til årlige ytelser, enten livsvarige eller tidsavgrensede.

Flertallet av høringsinstansene har uttrykt støtte til utkastet til nytt tjenestepensjonsprodukt, og viser til at det vil kunne utgjøre et viktig alternativ til innskuddsordninger. Flere av høringsinstansene bemerker imidlertid at det har vært vanskelig å ta stilling til utkastet før utkast til overgangsregler var ferdig utredet. Flere høringsinstanser ønsker en avklaring av hvordan regnskapsreglene kommer til anvendelse på grunnmodellen.

Departementet slutter seg til Banklovkommisjonen og et flertall av høringsinstansene som mener at det bør utformes regler for en ny type skattefavisert kollektiv tjenestepensjonsordning. Departementet slutter seg også til Banklovkommisjonens vurderinger om at en slik ny type pensjonsordning bør bygge både på foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven, men utgjøre et forsikringsbasert alternativ til innskuddspensjonsloven. Departementets lovforslag bygger på Banklovkommisjonens utkast, men det er foreslått enkelte justeringer og tilpasninger i forhold til utkastet. Departementet viser til at Banklovkommisjonen legger opp til en stor grad av valgmuligheter og fleksibilitet. Viktige hensyn har også vært å avlaste pensjonsinnretningenes avkastningsrisiko og levealdersrisiko sammenlignet med tradisjonelle ytelsesordninger. Den konkrete utformingen av produktet omtales særlig kapittel 4 i proposisjonen.

Flere høringsinstanser har bedt om en avklaring av om og i hvilken grad pensjonsordninger etter Banklovkommisjonens utkast krever balanseføring av pensjonsforpliktelser hos arbeidsgiverforetaket. Departementet viser til at det på enkelte sentrale punkter i ordninger etter forslaget til ny tjenestepensjonslov er åpnet for ulike valgmuligheter. Avhengig av hvilke garantier arbeidsgiverforetaket velger å påta seg vil tjenestepensjonsordninger kunne medføre krav om balanseføring. Departementet antar videre at kravet om at arbeidsgiverforetaket skal betale for administrasjon og forvaltning både under opptjenings- og utbetalingsfasen, kan medføre at det ikke vil være mulig fullstendig å unngå krav om balanseføring. Departementet viser for øvrig til at regelverket for regnskapsføring av pensjonskostnader for børsnoterte foretak og foretak som er morselskap i konsern er bestemt av internasjonale regnskapsstandarder som norske myndigheter plikter å gjennomføre i norsk rett. Også de norske regnskapsstandardene som utfyller regnskapsloven er påvirket av de internasjonale regnskapsstandardene. En endelig avklaring av om og i hvilken grad ordninger etter lovforslaget utløser krav om balanseføring av pensjonsforpliktelser ligger derfor uansett utenfor det departementet kan ta stilling til i denne proposisjonen. Departementet viser til sist til at muligheten for å sette diskonteringsrenten for pensjonsforpliktelser ut fra renten på foretaksobligasjoner (OMF) kan redusere verdien av de balanseførte pensjonsforpliktelsene i ikke ubetydelig grad.

Departementet er enig med Banklovkommisjonen i at regler om virkeområde, opprettelse av pensjonsordning og medlemskap i pensjonsordningen bør utformes etter mønster av foretakspensjonslovens tilsvarende bestemmelser. Departementet viser til at lovforslaget kapittel 1, 2 og 3 i hovedsak er i samsvar med de tilsvarende kapitlene i foretakspensjonsloven (kapittel 1–3), men at de ulike bestemmelsene er tilpasset lovforslagets regler for nytt tjenestepensjonsprodukt. Departementet foreslår at foretak som har pensjonsordning etter lovforslaget, skal ha adgang til å kombinere denne med en pensjonsordning etter enten innskuddspensjonsloven eller foretakspensjonsloven. Det vises til lovforslaget § 2-9. Etter departementets vurdering bør lovforslaget også åpne for såkalte parallelle pensjonsordninger, i tråd med reglene i gjeldende foretakspensjons- og innskuddspensjonslov. Departementet foreslår at et foretak som har pensjonsordning etter lovforslaget kan opprette pensjonsordning etter foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven. Reglene er foreslått utformet på tilsvarende måte som foretakspensjonslovens og innskuddspensjonslovens bestemmelser om parallelle ordninger. Det er også foreslått endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspen-

sjonsloven, slik at disse lovene åpner for at pensjonsordning etter lovforslaget her kan opprettes som en parallell ordning til foretakspensjonsordninger og innskuddspensjonsordninger. Det vises til lovforslaget § 2-10. Departementet viser for øvrig til lovforslaget kapittel 1–3, som, med unntak av enkelte mindre justeringer, følger opp Banklovkommisjonens utkast.

1.4 Økonomiske, administrative og likestillingsmessige konsekvenser

1.4.1 Økonomiske og administrative konsekvenser for pensjonsinnretningene

Ved utarbeidelsen av lovforslaget har departementet søkt å finne løsninger som gjør at pensjonsinnretningene bærer mindre avkastningsrisiko og levealdersrisiko enn i nåværende ytelsesordninger. Dette kommer til uttrykk blant annet gjennom at departementet foreslår at pensjonsinnretningen ikke skal bære levealdersrisiko i opptjeningsperioden, både ved at faktisk, og ikke beregnet, dødelighetsarv tilføres pensjonsbeholdningene og ved at alderspensjonsytelsene først beregnes på grunnlag av oppdaterte dødelighetsforutsetninger på uttakstidspunktet. Pensjonsinnretningen har i utgangspunktet heller ikke avkastningsrisiko ut over å skulle garantere at innbetalte midler ikke synker i nominell verdi (nullgaranti).

En ny lov som åpner for nye skattebegunstigede tjenestepensjonsprodukter, vil medføre at pensjonsinnretningene vil måtte bruke ressurser i starten dersom de ønsker å tilby produktet. De må blant annet bruke ressurser på å bygge opp kompetanse på lovgivningen, til beregninger og tilpasning av datasystemer og forvaltning av det nye produktet og til utarbeiding av standarder for kundeavtaler osv. Dette vil kunne kreve en del ressurser i de enkelte pensjonsinnretninger.

En del foretak har valgt å avvente endringer i sine ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger til en vurdering og utredning av et «hybridalternativ» til ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger og innskuddspensjonsordninger er på plass. En ny tjenestepensjonslov kan dermed utløse et forholdsvis stort informasjonsbehov hos foretak og arbeidstakere, som skal dekkes av pensjonsinnretningene og næringsorganisasjonene.

1.4.2 Økonomiske og administrative konsekvenser for arbeidsgiverforetakene

Sammenlignet med ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger vil forventede kostnader kunne bli lavere ved overgang til en tjenestepensjonsordning etter lovforslaget. Det motsvares imidlertid av at foretaket bærer mer risiko enn i en ytelsesbasert ord-

ning. Eventuelle kostnadsforskjeller vil også avhenge av nivået på nåværende pensjonsordning og hvordan den nye tjenstepensjonsordningen utformes.

Departementet antar at også noen foretak vil kunne være interessert i å gå over fra innskuddspensjonsordning til en tjenstepensjonsordning etter lovforslaget. Om dette vil bli dyrere for foretaket, vil avhenge av hvilket nivå for årlige innskudd og eventuelle reguleringsmekanismer foretaket velger for den nye pensjonsordningen. Sammenlignet med innskuddspensjonsordninger, vil tjenstepensjonsordninger etter lovforslaget, avhengig av utforming, kunne innebære en reduksjon av arbeidstakernes risiko knyttet til oppregulering av pensjonsbeholdningen i opptjeningstiden og regulering av pensjonsytelsene i utbetalingstiden. Motstykket er at denne risikoen bæres av foretakene.

En av grunnene til at foretak har valgt ikke å ha foretakspensjonsordninger har vært at slike ordninger krever balanseføring av en netto pensjonsforpliktelse i regnskapene til foretakene. Departementet antar at særlig sluttlønnsprinsippet i dagens foretakspensjonsordninger, som har blitt tolket som at foretaket ikke fullt ut har betalt for årets pensjonsopptjening gjennom årets premie, har ført til balanseføring av forpliktelser av en betydelig størrelse. I departementets lovforslag er det ikke inntatt noen adgang til å ha noen form for sluttlønnsprinsipp. Departementet antar imidlertid at blant annet kravet om at foretaket skal betale for forvaltningsrisiko (0-garanti) og, i tilfeller der foretaket velger det, årlig regulering av pensjonsbeholdninger og pensjonsytelser, kan utløse krav til balanseføring av pensjonsforpliktelser. Etter departementets vurdering vil størrelsen på de balanseførte forpliktelsene likevel trolig bli vesentlig mindre enn i foretakspensjonsordninger. Departementet viser for øvrig til at regelverket for regnskapsføring av pensjonskostnader i stor grad er bestemt og påvirket av internasjonale regnskapsstandarder. En endelig avklaring av om og i hvilken grad ordninger etter lovforslaget utløser krav om balanseføring av pensjonsforpliktelser ligger derfor utenfor det departementet kan ta stilling til i denne proposisjonen. Departementet viser for øvrig til at balanseføring i utgangspunktet er en synliggjøring av kostnader foretaket forventes å pådra seg ved fortsatt drift, og ikke i seg selv en kostnad.

For foretakene vil loven kreve ressurser for å sette seg inn i informasjon om produktet dersom foretaket ønsker å vurdere overgang til, eller etablering av, en slik pensjonsordning. Skulle foretakene velge å etablere en tjenstepensjonsordning etter lovforslaget her, vil arbeid med valg av modell og eventuelt tilvalgsmuligheter, utarbeidelsen av en avtale og

fastsettelse av en pensjonsplan kreve ressurser. Det samme gjelder informasjon til arbeidstakerne.

1.4.3 Økonomiske og administrative konsekvenser for arbeidstakerne

Lovforslaget vil medføre vesentlige endringer i risiko- og kostnadsfordelingen i trekantforholdet mellom pensjonsinnretning, foretak og arbeidstakere blant annet ved at risiko som hittil har ligget hos pensjonsinnretningene nå legges hos arbeidstakerne. Dette kommer til uttrykk ved at arbeidstakerne i utgangspunktet bærer risikoen for at pensjonsbeholdningene tilføres positiv avkastning. Imidlertid kan arbeidsgiverforetaket overta denne risikoen. Tilsvarende gjelder for regulering av pensjonsytelser under utbetaling. Arbeidstakerne bærer også risikoen for reduserte alderspensjonsytelser som følge av levealdersutviklingen under opptjeningsperioden, ved at ytelsene først fastlegges på uttakstidspunktet. Når ytelsene først er fastlagt er de imidlertid garantert i den tidsperioden som er fastlagt i pensjonsplanen.

Ved en samlet vurdering av hvilken betydning disse endringene vil ha for arbeidstakerne, må det skilles mellom de umiddelbare virkningene og virkningene over tid i det tidsperspektivet som kollektiv pensjonsforsikring vil dekke. Lovforslaget kan gi grunnlag for et tjenstepensjonssystem som for arbeidstakerne vil gi nødvendig forutsigbarhet også ved at det kan gi grunnlag for et mer bærekraftig pensjonssystem for foretak og pensjonsinnretninger enn det ytelsesbasert foretakspensjon i privat sektor nå synes å gjøre. Det vil generelt sett være i arbeidstakernes interesse at også tjenstepensjonsordninger over tid lar seg tilpasse næringslivsstrukturen i Norge og de forskjeller som er mellom de enkelte foretaks lønnsevne og økonomi. Lovforslaget er også ment å legge til rette for mobilitet i arbeidsmarkedet ved at opptjente pensjonsrettigheter enkelt og kostnadseffektivt kan følge med arbeidstakeren ved skifte av stilling, og at pensjonskapital opptjent hos én arbeidsgiver enkelt lar seg slå sammen med pensjonskapital opptjent hos andre arbeidsgivere.

Det legges til grunn at også for arbeidstakerne og deres organisasjoner vil det kreve ressurser å skaffe seg informasjon og sette seg inn i et nytt regelverk.

1.4.4 Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil legge til rette for tjenstepensjonsprodukter som er bedre tilpasset de sentrale prinsippene og hensynene bak folketrygdreformen, og kan dermed bidra til å ivareta samfunnsmessige og samfunnsøkonomiske hensyn.

I tjenstepensjonsordninger er innskudd/premie fradragsberettiget hos arbeidsgiver, men unntatt beskatning som lønn. Den realiserte løpende avkast-

ningen på pensjonsmidlene skatlegges ikke, og beholdningen er ikke formuesskattepliktig. Motstykket er at utbetalinger fra ordningen er skattepliktig som pensjonsinntekt. I sum (og netto) utgjør disse elementene «skattekostnaden» ved de skattebegunstigede tjenstepensjonsordningene i privat sektor. For å gi et anslag på provenyvirkningene av departementets lovforslag har en sammenlignet skattekostnaden etter innføring av det nye pensjonsproduktet med skattekostnaden ved de skattebegunstigede tjenstepensjonsordningene ved uendret regelverk, altså dersom det ikke innføres et nytt pensjonsprodukt. Basert på summen av innskudd og premier i de skattebegunstigede tjenstepensjonsordningene i privat sektor i 2011 kan den totale skattekostnaden beregnes til om lag 2 mrd. kroner. Departementet antar at denne kostnaden ved uendret regelverk vil reduseres noe over tid som følge av fortsatt overgang fra foretakspensjonsordninger til innskuddspensjonsordninger.

Hvordan lovforslaget vil påvirke skatteprovenyet vil i stor grad avhenge av hvordan foretakene tilpasser seg til at det etableres et nytt forsikringsbasert tjenstepensjonsalternativ, herunder hvor mange foretak som vil velge å gå over fra ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger til tjenstepensjonsordninger etter lovforslaget her, og om, og i hvilken grad, det er foretak som vil velge å gå over fra innskuddspensjonsordninger til tjenstepensjonsordning etter lovforslaget. Skatteprovenyet vil også bero på hvilke modeller som velges for regulering av pensjonsbeholdninger under opptjening og pensjonsytelser under utbetaling og hvilket nivå som velges for årlige innskudd, herunder for tilleggsinnskudd for lønn mellom 7,1 G og 12 G.

Et nytt pensjonsprodukt vil trolig føre til økt omdanning av ytelsesordninger, men kan i noen grad også stimulere til omdanning fra innskuddsordninger. I tillegg vil trolig en andel av nye foretak velge det nye produktet. Med de maksimalsatsene som er foreslått og med gitte forutsetninger om fordelingen av arbeidstakere mellom ulike ordninger og innskuddssatser, anslås den samlede skattekostnaden ved de skattebegunstigede tjenstepensjonsordningene i privat sektor på lang sikt å kunne ligge i intervallet 1,7–1,9 mrd. kroner. Lovforslaget er således om lag provenynøytralt over tid. Den samlede provenyvirkingen av endringene i de private tjenstepensjonslovene vil imidlertid også avhenge av behandlingen av Banklovkommisjonens forslag om økte innskuddssatser og endret knekkpunkt i innskuddspensjonsordninger. Departementet legger til grunn at en økning av de maksimale innskuddssatsene i innskuddspensjonsordninger vil kunne øke skattekostnaden noe. Imidlertid viser departementet til at like store eller større innskudd uansett kan oppnås ved

overgang fra innskuddspensjon til ordninger etter herværende lovforslag.

Lovforslaget inneholder for øvrig enkelte hjemler til å fastsette nærmere regler i forskrift. Loven er imidlertid ikke avhengig av at forskrifter er fastsatt før man eventuelt kan sette loven i kraft.

1.4.5 Likestillingsmessige konsekvenser

Departementets lovforslag innebærer at pensjonsinnretningenes forsikringstekniske beregningsgrunnlag skal brukes for å fastlegge årlige pensjonsytelser. Siden dette grunnlaget tar hensyn til at kvinner statistisk lever lenger enn menn, innebærer departementets lovforslag også at det skal betales inn høyere årlige innskudd for kvinner enn for menn for at det skal oppnås forventningsvis like årlige pensjonsytelser. Høyere innskudd for kvinner enn for menn kan tenkes å føre til at arbeidsgivere velger å ansette menn framfor kvinner, alt annet likt, fordi pensjonskostnaden er høyere for kvinner. Merkostnaden ved å ansette en kvinne kontra en mann anslås til å variere fra i overkant av 90 kroner i måneden for relativt lavtlønnede i minimumsordninger til i overkant av 2 000 kroner i måneden for høytlønnede i maksimumsordninger. Ingen av høringsinstansene har imidlertid vist til at bedriftene velger bort kvinner i ansettelsesprosesser på grunn av pensjonskostnadene i eksisterende ytelsesordninger (hvor premiene er tilsvarende høyere for kvinner enn for menn).

Finansdepartementet viser til det Kvidalutvalget skrev i NOU 2001:27 s. 100–101 og er heller ikke kjent med at dette er et problem i eksisterende foretakspensjonsordninger. Departementet legger dermed til grunn at lovforslaget ikke vil ha likestillingsmessige konsekvenser.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lisbeth Berg-Hansen, Tore Hagebakken, Irene Johansen, Marianne Marthinsen, Torstein Tvedt Solberg og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Svein Flåtten, Sigurd Hille, Heidi Nordby Lunde og Siri A. Meling, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Tom E. B. Holthe og Hans Andreas Limi, fra Kristelig Folkeparti, lederen Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Venstre Terje Breivik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, viser til proposisjonen for merknader til de enkelte bestemmelsene og nærmere omtale av lovforslaget der det foreslås regler til et nytt skattefavisert kollektivt alderspensjonspro-

dukt. Disse reglene innebærer en ny modell for pensjonsopptjening i privat sektor. Den foreslåtte ordningen kommer i tillegg til de eksisterende rammene for ytelsespensjons- og innskuddspensjonsordninger. Komiteen understreker videre at loven gir arbeidsgiverforetaket flere valgmuligheter og fleksibilitet ved utformingen av foretakets pensjonsordning. Komiteen peker på at en pensjonsordning etter loven her vil være en forsikringsbasert ordning som gir alderspensjonsutbetalinger i tillegg til ytelser fra folketrygden.

Lovforslaget medfører at det innføres én ny modell for opptjening med felles sparesatser, jf. punkt 4.1.2 i proposisjonen. Komiteen understreker at dette er maksimalsatser, og at arbeidsgiverforetaket avgjør satsenes størrelse (utover minstekravet etter OTP-loven).

Komiteen peker på at et fallende rentenivå har ført til at det har vært utfordrende for pensjonsleverandørene å oppnå avkastning utover garantiene de har avgitt. Den foreslåtte tjenstepensjonsordningen vil i større grad overføre ansvaret og risikoen til arbeidsgiverforetaket og arbeidstakere enn i en ytelsesordning (foretakspensjons-ordning), men samtidig kunne gi noe mer forutsigbarhet for arbeidstakere enn innskuddsordninger.

Komiteen har merket seg de enkelte høringsinstansers syn. Komiteen har merket seg at departementet i proposisjonens punkt 1.2 opplyser at regler for overgang mellom pensjonsordninger vil bli vurdert i forbindelse med det videre arbeidet med ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger. Komiteen mener dette arbeidet bør gis særlig oppmerksomhet.

Komiteen har merket seg at lovforslaget legger opp til at tidsavgrensede ytelser skal utbetales i minst ti år, men i alle tilfelle til minst fylte 80 år. Den tilsvarende grensen i innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven er at ytelsene skal utbetales i minst ti år, men bare til minst fylte 77 år. Komiteen ber departementet vurdere om grensen i innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven bør heves til 80 år, slik at det blir like regler på dette punktet, og i så fall komme tilbake med et lovforslag om dette.

I proposisjonen er det også regler om arbeidstakers egne tilskudd til pensjonsordningen. Komiteen har merket seg at forslag til regler for arbeidstakers tilskudd innebærer en viss oppmykning i forhold til de tilsvarende reglene i innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven. Komiteen ber departementet vurdere om det nå er grunn til å foreslå endringer i bestemmelsene om arbeidstakers tilskudd i innskuddspensjonsloven og foretakspensjonsloven, slik at det blir like regler på dette punkt, og i så fall komme tilbake med et lovforslag om dette.

Komiteen viser til at kostnader skal dekkes av arbeidsgiver. Etter komiteens vurdering vil det innebære en forenkling av lovforslaget og kunne synliggjøre kostnadene i større grad, dersom kostnadene ikke skal dekkes innenfor de maksimale grensene for årlige innskudd i lovforslaget § 4-7, men i stedet komme i tillegg. Komiteen foreslår derfor at lovforslaget § 4-7 annet ledd utformes slik at det fremgår at betaling for administrasjon og forvaltning kommer i tillegg til prosentgrensene i § 4-7 første ledd. Komiteen viser til at regelen her bør være den samme i innskuddspensjonsordninger og i ordninger som opprettes etter lovforslaget her. Komiteen ber om at departementet følger opp dette gjennom en tilsvarende regelendring for innskuddspensjonsordninger.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn forslag om at § 4-7 annet ledd i lovforslaget endres til å lyde:

«(2) Tillegget til årlige innskudd for kvinner, jf. § 4-2 tredje ledd, regulering som foretaket skal dekke etter §§ 4-6 tredje ledd og 4-14 første ledd samt kostnader og risikopremier som omfattes av § 4-8, kommer i tillegg til prosentgrensene i første ledd.»

Komiteen slutter seg for øvrig til regjeringens forslag til lov om tjenstepensjon.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om tjenstepensjon (tjenstepensjonsloven)

Kapittel 1. Virkeområde. Definisjoner

§ 1-1 Virkeområde

(1) Loven gjelder tjenstepensjonsordninger etter loven her og foretak som har eller oppretter slik pensjonsordning.

(2) Pensjonsordning etter loven her kan opprettes ved avtale med følgende pensjonsinnretninger:

- selskap som har tillatelse fra norske myndigheter til å drive livsforsikringsvirksomhet her i riket,
- pensjonskasse som har tillatelse fra norske myndigheter til her i riket å overta kollektive pensjonsordninger som regnes som livsforsikring,
- selskap som er etablert i en annen stat innenfor EØS-området og som her i riket har adgang til å drive livsforsikringsvirksomhet,
- pensjonskasse som er etablert i annen stat innenfor EØS-området, og som har adgang til her i riket å overta kollektive pensjonsordninger som regnes som livsforsikring.

(3) Loven gjelder også for Svalbard.

§ 1-2 Definisjoner

I loven betyr:

- a. barn: medlemmets barn, herunder stebarn og fosterbarn.
- b. beregningsgrunnlag: det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen.
- c. foretak: aksjeselskap, allmennaksjeselskap, ansvarlig selskap, enkeltpersonforetak og ethvert annet rettssubjekt som har arbeidstaker i sin tjeneste.
- d. forsikrede: pensjonsordningens medlemmer, deres ektefelle, barn, registrert partner og samboer når de er sikret eller mottar pensjon etter regelverket.
- e. konsern: konsern som nevnt i aksjeloven § 1-3 og allmennaksjeloven § 1-3, likevel slik at morselskapet ikke må være aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.
- f. medlemmer: arbeidsgiveren og de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen. Som medlem regnes også alderspensjonist som har tatt ut alderspensjon fra ordningen rett etter avsluttet arbeidsforhold, samt arbeidstaker som er blitt ufør mens han var i foretakets tjeneste, og som det betales årlig premie for i henhold til forsikring av premiefritak ved uførhet.
- g. pensjonsbeholdning: kapitalbeholdning bestående av summen til enhver tid av tilførte innskudd og premier, dødelighetsarv og avkastning.
- h. pensjonsordning: tjenestepensjonsordning som nevnt i § 1-1.
- i. pensjonsplan: den del av regelverket som gjelder beregning og innbetaling av årlige innskudd og premier og oppbygging av pensjonsbeholdning for de enkelte medlemmer, samt beregning og utbetaling av årlige pensjonsytelser.
- j. pensjonsreguleringsfond: pensjonsordningens fond for premie til dekning av årlig regulering av pensjoner under utbetaling.
- k. regelverket: pensjonsforsikringsavtalen med tilhørende vilkår og pensjonsplan.
- l. reguleringsfond: pensjonsordningens fond for midler til dekning av årlig regulering av medlemmenes pensjonsbeholdninger.

§ 1-3 Forskrifter

Kongen kan fastsette nærmere regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i loven her.

Kapittel 2. Opprettelse av pensjonsordninger

§ 2-1 Adgang til å opprette pensjonsordning

(1) Et foretak kan opprette pensjonsordning i samsvar med reglene i loven her for å sikre arbeidstakere i foretaket og andre forsikrede alderspensjon i

tillegg til ytelser fra folketrygden. Regelverket for pensjonsordningen skal i sin helhet være i samsvar med bestemmelsene i loven her med tilhørende forskrifter.

(2) Foretaket skal tegne forsikring som gir rett til innskuddsfritak ved uførhet i samsvar med uføreggraden. Forsikringen skal omfatte alle medlemmer som ikke har fylt 67 år. Premien for slik forsikring skal beregnes slik at foretaket ikke skal betale årlig innskudd til alderspensjon for medlemmer som blir uføre, og at innskuddsfritaket reduseres forholdsmessig etter uføreggraden.

(3) Foretaket kan i tillegg som del av pensjonsordningen tegne særskilt forsikring etter foretakspensjonsloven som kan gi uførepensjon til medlemmer som helt eller delvis mister ervervsevnen og/eller ytelser til barn og andre etterlatte av medlemmer som dør. Innskuddspensjonsloven § 2-4 tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 2-2 Minstekrav

(1) Et foretak kan opprette pensjonsordning i henhold til loven her dersom foretaket har:

- a. minst to personer i foretaket som begge har en arbeidstid og lønn som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling,
- b. minst én arbeidstaker uten eierinteresse i foretaket som har en arbeidstid og lønn i foretaket som utgjør 75 prosent eller mer av full stilling, eller
- c. personer i foretaket som hver har en arbeidstid og lønn som utgjør 20 prosent eller mer av full stilling, og som til sammen utfører arbeid som tilsvarer minst to årsverk.

(2) Pensjonsordning kan også opprettes i pensjonskasse som er i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av forsikringsvirksomhetsloven. Har pensjonskassen mindre enn 50 medlemmer, skal vedtektene for pensjonskassen inneholde særlige bestemmelser om gjenforsikring av forsikringsrisiko og begrensning av risiko knyttet til kapitalforvaltningen slik at medlemmenes rett til pensjon er betryggende sikret. Finanstilsynet kan gi forskrift om dette.

(3) Dersom foretaket ved utløpet av et kalenderår ikke oppfyller vilkårene i første ledd, og foretaket heller ikke innen ett år igjen oppfyller vilkårene, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles. Pensjonsordning i pensjonskasse som i en periode på seks måneder ikke oppfyller vilkårene i annet ledd, skal opphøre og avvikles eller videreføres som pensjonsforsikring i samsvar med første ledd.

§ 2-3 Pensjonsplan

Det skal fastsettes en pensjonsplan for pensjonsordningen. Planen skal angi reglene om beregning og innbetaling av årlige innskudd og premier og oppbygging av pensjonsbeholdning for de enkelte med-

lemmer, samt reglene om beregning og utbetaling av årlig pensjon.

§ 2-4 Styringsgruppe

(1) Foretak som har pensjonsordning som omfatter 15 eller flere medlemmer, skal opprette en styringsgruppe for pensjonsordningen på minst tre personer. Minst én av personene skal velges av og blant medlemmene.

(2) Styringsgruppen skal uttale seg om saker som gjelder forvaltningen og praktiseringen av pensjonsordningen. Regelverket skal behandles av styringsgruppen før det vedtas eller endres.

§ 2-5 Pensjonsinnretningens plikter

(1) En pensjonsinnretning kan bare overta tjenestepensjonsordning etter loven her når forsikringsavtalen og pensjonsordningen er i samsvar med loven her med tilhørende forskrifter. Dersom foretaket har annen pensjonsordning, skal pensjonsinnretningen påse at samtlige pensjonsordninger sett i sammenheng er i samsvar med relevant regelverk.

(2) Bestemmelsene i første ledd gjelder for pensjonskasser så langt de passer.

§ 2-6 Ligningsforhold

(1) Det skal fremgå av regelverket for pensjonsordningen, premiekvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene at dokumentene gjelder tjenestepensjonsordning etter loven her.

(2) Premiekvitteringer og meldinger til ligningsmyndighetene skal inneholde spesifiserte opplysninger om de innbetalinger som foretaket har foretatt av årets premie, tilskudd til premiefond og tilskudd til pensjonsregulering.

(3) Er årets premie betalt ved overføring fra premiefondet, skal dette angis særskilt. Tilsvarende gjelder ved tilbakeføring av premiefondsmidler til foretaket.

(4) Pensjonsinnretningen og foretaket er ansvarlig for at opplysninger som nevnt i denne paragrafen er riktige. Det samme gjelder institusjon som forvalter premiefond.

§ 2-7 Tilsyn

(1) Finanstilsynet fører tilsyn med tjenestepensjonsordninger.

(2) Finner Finanstilsynet at en pensjonsordning er eller forvaltes i strid med lov eller forskrift, kan Finanstilsynet pålegge pensjonsinnretningen å rette på forholdet innen en fastsatt frist.

(3) Finner Finanstilsynet at en beregning eller fordeling av midler er foretatt i strid med gjeldende regler, kan Finanstilsynet kreve at beregningen eller fordelingen endres innen en fastsatt frist.

(4) Dersom frist gitt i medhold av annet og tredje ledd ikke overholdes, kan Finanstilsynet gi nærmere retningslinjer for virksomheten, oppnevne nytt styre eller styringsgruppe for pensjonsordningen, eller bestemme at pensjonsordningen skal opphøre og avvikles.

(5) Bestemmer Finanstilsynet at pensjonsordningen skal opphøre, skal tilsynet gi melding om vedtaket til Skattedirektoratet.

§ 2-8 Informasjon til arbeidstakerne

(1) Foretaket skal gi arbeidstakerne en skriftlig oversikt over regelverket for pensjonsordningen. Det skal redegjøres for regelverkets bestemmelser om pensjonsytelser og om arbeidstakernes rettigheter.

(2) Foretaket skal gi arbeidstakerne skriftlig opplysning om endringer av betydning i regelverket.

(3) Kongen kan gi forskrift om hvilken informasjon som skal gis fra pensjonsinnretning eller foretak i tilknytning til ordningen.

§ 2-9 Adgang til å ha kombinerte pensjonsordninger

(1) Et foretak som har pensjonsordning for alderspensjon etter loven her, kan supplere denne med en pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven eller foretakspensjonsloven (kombinerte pensjonsordninger).

(2) For kombinerte pensjonsordninger etter første ledd gjelder følgende:

- samtlige ansatte som omfattes av regelverkets bestemmelser om medlemskap i pensjonsordningen etter loven her, skal være medlem av begge pensjonsordningene,
- innskuddspensjonen skal utgjøre et tillegg til alderspensjon etter loven her,
- regelverket i pensjonsordningene skal utformes med sikte på at forskjellsbehandling mellom arbeidstakere unngås så langt det er mulig når det gjelder samlet pensjon sett i forhold til lønn og tjenestetid i foretaket,
- et foretak kan ikke samtidig ha kombinerte pensjonsordninger og parallelle pensjonsordninger etter § 2-10, foretakspensjonsloven § 2-9 eller innskuddspensjonsloven § 2-10.

(3) Kongen kan gi forskrift om utformingen av kombinerte pensjonsordninger. Innskudd i det enkelte år til sikring av innskuddspensjon skal medregnes ved anvendelsen av grensene i § 4-7.

(4) Dersom pensjonsordningens administrasjonsreserve ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadene knyttet til utstedelse av pensjonsbevis ved opprettelse av kombinerte pensjonsordninger etter paragrafen her, skal de resterende kostnadene først dekkes av midler i premiefondet. Dersom midlene i premiefondet ikke er tilstrekkelige skal kostnadene dekkes ved innbetaling fra foretaket.

(5) Foretaket kan tegne uførepensjon i tilknytning til pensjonsordningen etter loven her.

(6) Forsikring av rett til premie- eller innskuddsfritak ved uførhet skal knyttes til begge pensjonsordningene.

(7) Foretaket kan tegne pensjon til etterlatte i tilknytning til pensjonsordningen etter loven her.

(8) Et foretak som har ordning med ytelsesbasert alderspensjon etter foretakspensjonsloven, kan supplere denne med pensjonsordning etter loven her i samsvar med bestemmelsene gitt i eller i medhold av foretakspensjonsloven § 2-12.

§ 2-10 *Parallelle pensjonsordninger*

(1) Et foretak med pensjonsordning etter loven her kan samtidig ha en ytelsesbasert eller engangsbetalt foretakspensjonsordning og en innskuddspensjonsordning (parallelle pensjonsordninger).

(2) For et foretak som har parallelle pensjonsordninger gjelder følgende:

- a. ingen arbeidstaker kan på samme tid være medlem av mer enn en av ordningene,
- b. regelverket for ordningene skal utformes slik at alderspensjonsytelsene står i et rimelig forhold til hverandre og slik at urimelig forskjellsbehandling av grupper av arbeidstakere unngås,
- c. rett til ytelser ved uførhet og til etterlatte skal være utformet på samme måte i ordningene.

(3) Bestemmelsene i annet ledd gjelder tilsvarende ved endring av regelverket for en eller flere av pensjonsordningene.

§ 2-11 *Arbeidstakernes valgrett*

(1) Når et foretak oppretter parallelle pensjonsordninger, skal hver enkelt arbeidstaker ha rett til å velge hvilken pensjonsordning vedkommende skal være medlem av. Det kan likevel fastsettes i regelverket at arbeidstakerorganisasjoner som har medlemmer ansatt i foretaket kan velge ordning for sine medlemmer. Det skal fastsettes i regelverket hvilken ordning arbeidstaker som ikke foretar noe valg etter første punktum skal være medlem av.

(2) Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for arbeidstaker som blir ansatt i foretaket.

(3) En arbeidstaker kan ikke velge å bli medlem av en pensjonsordning dersom reglene om medlemskap som gjelder for ordningen er til hinder for at arbeidstakeren opptas som medlem.

§ 2-12 *Flytting av medlemskap*

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om i hvilke tilfeller en arbeidstaker kan flytte sitt medlemskap fra den ene til en av de andre pensjonsordningene.

(2) En arbeidstaker skal i alle tilfelle ha rett til flytting av medlemskap ved vesentlig endring av inn-

skudds- eller ytelsesplan eller av regelverket for øvrig i en av pensjonsordningene, dersom endringen er av betydning for fremtidige rettigheter i ordningen.

(3) Ved flytting av medlemskap gjelder bestemmelsene om opphør av medlemskap i kapittel 6 tilsvarende. Grensen på 12 måneder i § 6-1 annet ledd gjelder samlet medlemskap i de to ordningene.

Kapittel 3. Medlemskap i pensjonsordningen

§ 3-1 *Krav til regelverket*

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om medlemskap og opptak av medlemmer.

(2) I regelverket kan det gjøres unntak eller fastsettes særlige vilkår for særlige grupper av arbeidstakere. Bestemmelsene må være i samsvar med loven her med tilhørende forskrifter.

§ 3-2 *Alminnelige regler om medlemskap*

(1) Pensjonsordningen skal omfatte alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 20 år. Kongen kan i forskrift gjøre unntak fra bestemmelsen i første punktum. Det kan fastsettes lavere alder i regelverket.

(2) Arbeidstakere som er medlemmer av en annen pensjonsordning som foretaket betaler premie eller avgift til og som gir pensjonsopptjening av minst tilsvarende verdi, skal ikke være medlemmer av pensjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(3) Pensjonsordningen kan også omfatte arbeidsgiveren og annen person som må anses som innehaver av foretaket. Bestemmelsene i § 3-4 gjelder tilsvarende. Finanstilsynet kan gi forskrift om hvilke personer som skal omfattes av dette ledd.

(4) Personer som ikke er pliktige medlemmer i folketrygden med medlemskap som omfatter opptjening av pensjonsrettigheter, kan ikke være medlem av pensjonsordningen. Kongen kan i forskrift gjøre unntak fra bestemmelsen i første punktum.

§ 3-3 *Nye arbeidstakere*

(1) En arbeidstaker som ansettes av foretaket og som fyller vilkårene for medlemskap i pensjonsordningen, opptas som medlem fra første arbeidsdag i foretaket.

(2) Forsikringsvirksomhetsloven kapittel 11 gjelder ved flytting til pensjonsordningen av pensjonsbeholdning og andre midler knyttet til pensjonsbevis for opptjent pensjon.

§ 3-4 *Arbeidstakere i deltidsstilling*

(1) Arbeidstaker som har mindre enn 20 prosent av full stilling i foretaket, skal ikke være medlem av pensjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(2) Pensjonsopptjeningen for arbeidstaker i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av den pensjon som ville være opptjent dersom arbeidstakeren hadde hatt fulltidsstilling.

§ 3-5 *Sesongarbeidere*

(1) Arbeidstaker som er sesongarbeider og som i løpet av et kalenderår utfører arbeid i foretaket som tilsvarer mindre enn 20 prosent av tilsvarende fulltidsstilling, skal ikke være medlem av pensjonsordningen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

(2) I regelverket kan det fastsettes at en sesongarbeider bare skal opptas som medlem dersom det arbeid som er utført i løpet av de siste tre år, for hvert år minst utgjør 20 prosent av fulltidsstilling.

§ 3-6 *Arbeidstakere med permisjon*

(1) Arbeidstaker som har permisjon for et fastsatt tidsrom og som forutsettes å gjenoppta arbeid i foretaket etter endt permisjon, skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden.

(2) Bestemmelsene i første ledd kan fravikes for permisjon i henhold til avtale ved at det i regelverket fastsettes:

- a. særlige regler om opptjening av pensjon mens permisjonen varer, eller
- b. at medlemskapet skal opphøre fra permisjonstidspunktet.

Det samme gjelder for permisjon i henhold til lov dersom arbeidstakeren er medlem av en annen pensjonsordning i permisjonstiden.

(3) Regelverket kan fastsette at arbeidstakere som er permitterte som følge av driftsinnskrenkninger mv., skal være medlemmer av pensjonsordningen.

§ 3-7 *Arbeidstakere som ikke er arbeidsføre*

Arbeidstaker som ikke er arbeidsfør på den tid arbeidstakeren ellers skulle opptas som medlem, skal først bli medlem av pensjonsordningen når arbeidstakeren begynner å arbeide i stillingen, med mindre annet er fastsatt i regelverket.

§ 3-8 *Eldre arbeidstakere.*

(1) En arbeidstaker skal tas opp som medlem av pensjonsordningen etter bestemmelsene i §§ 3-3 til 3-7 frem til fylte 75 år. Dette gjelder selv om arbeidstakeren ved ansettelsen mottar alderspensjon fra folketrygden eller fra annen kollektiv pensjonsordning.

(2) Arbeidstaker som etter uttak av alderspensjon fra pensjonsordningen fortsatt har fulltids- eller deltidsstilling i foretaket, har fortsatt rett til pensjonsopptjening i pensjonsordningen frem til fylte 75 år.

Kapittel 4. Alderspensjon

I. Alminnelige regler

§ 4-1 *Retten til alderspensjon*

Det enkelte medlem i pensjonsordningen opptjener rett til alderspensjon gjennom årlig oppbygging av en pensjonsbeholdning. Retten til pensjonsbeholdningen faller bort ved medlemmets død.

§ 4-2 *Krav til pensjonsplanen*

(1) Pensjonsplanen skal inneholde bestemmelse om beregning og innbetaling av årlige innskudd og premier fra foretaket, om oppbygging av de enkelte medlemmers pensjonsbeholdning, samt om beregning og utbetaling av årlig pensjon.

(2) I pensjonsplanen skal årlig innskudd fra foretaket være fastsatt som en bestemt prosent, jf. § 4-7, av de enkelte medlemmenes lønn i foretaket inntil 12 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G). Det kan fastsettes i pensjonsplanen at det for medlemmers lønn mellom 7,1 G og inntil 12 G skal innbetales et tilleggssinnskudd.

(3) Årlig innskudd for medlemmene skal være høyere for kvinner enn for menn. Tillegget til årlig innskudd for kvinner skal settes slik at den årlige pensjon som innskuddene ventes å gi, er uavhengig av medlemmets kjønn. Kongen kan gi forskrift om beregning av slike tillegg til årlige innskudd.

(4) Årlig innskudd for medlem i deltidsstilling skal utgjøre en forholdsmessig del av det innskuddet ville vært dersom medlemmet hadde fulltidsstilling.

§ 4-3 *Beregning av lønn*

(1) Et medlems lønn er den lønn som medlemmet mottar fra foretaket i løpet av året.

(2) Endring i lønn skal tillegges virkning i pensjonsplanen fra det tidspunkt endringen trer i kraft.

(3) Det kan i pensjonsplanen fastsettes at det skal ses bort fra godtgjørelse for overtid, skattepliktige naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser eller andre varierende eller midlertidige tillegg, eller at det i stedet at det skal gjøres et fradrag på inntil 10 prosent av lønn etter første ledd.

§ 4-4 *Endring av pensjonsplanen*

(1) Før en endring i pensjonsplanen vedtas, skal endringen forelegges styringsgruppen til uttalelse, jf. § 2-4.

(2) Det kan ikke gjennomføres endringer i pensjonsplanen og beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen som medfører reduksjon av medlemmers rett til alderspensjon på tidspunktet for endringen.

II. Pensjonsopptjening. Kostnader og risikopremier

§ 4-5 Årlig oppbygging av pensjonsbeholdning

(1) Pensjonsbeholdningen for det enkelte medlem skal tilføres årlig innskudd for medlemmet i samsvar med pensjonsplanen etter hvert som årets innskudd innbetales av foretaket. Dersom det er fastsatt i pensjonsplanen, kan foretaket i et bestemt år tilføre pensjonsbeholdningen et beløp som tilsvarer inntil 2 prosent av årets lønn som tillegg til årets innskudd etter pensjonsplanen. Summen av innskuddene kan ikke overstige maksimalgrensene etter § 4-7.

(2) Pensjonsinnretningen skal hvert år tilføre pensjonsbeholdningen for medlemmene de midler som frigjøres i pensjonsinnretningen ved bortfall av pensjonsforpliktelser overfor medlemmer som før uttak av pensjon er død i løpet av året. Som grunnlag for fordelingen mellom de enkelte medlemmer benyttes pensjonsinnretningens beregningsgrunnlag.

(3) Utbetaling i henhold til forsikring som gir et medlem rett til innskuddsfritak ved uførhet etter § 2-1 annet ledd, skal tilføres pensjonsbeholdningen.

(4) Den avkastning som oppnås ved forvaltningen av midlene i pensjonsbeholdningen i opptjeningstiden, skal årlig tilføres pensjonsbeholdningen, med mindre annet er fastsatt i medhold av § 4-6. Midler for regulering av pensjonsbeholdningen i henhold til reglene i § 4-6 skal i tilfelle årlig tilføres pensjonsbeholdningen.

§ 4-6 Valgfri garantert regulering av pensjonsbeholdningen

(1) Det kan fastsettes i pensjonsplanen at det enkelte medlems pensjonsbeholdning i opptjeningsperioden skal reguleres årlig, enten i samsvar med allminnelig lønnsvekst, beregnet som i folketrygden, eller i samsvar med den gjennomsnittlige lønnsutviklingen i foretaket.

(2) Regulering av pensjonsbeholdningen som nevnt i første ledd gjelder likevel ikke for medlemmer som har tatt ut full pensjon eller har fratrådt sin stilling i foretaket. Ved delvis uttak av pensjon gjelder reguleringen den del av pensjonsbeholdningen som ikke er omregnet til alderspensjonsytelser.

(3) Midler til regulering av pensjonsbeholdningen etter første ledd skal dekkes av årlig avkastning av de midler som er knyttet til medlemmenes pensjonsbeholdninger. Årlig avkastning som overstiger årets midler til regulering, skal tilføres pensjonsordningens reguleringsfond. Dersom årets avkastning ikke er tilstrekkelig, dekkes midler til regulering ved overføring av midler fra reguleringsfondet. Udekket del av reguleringen skal dekkes av foretaket.

(4) Første til tredje ledd gjelder også regulering av pensjonsbeholdninger som forvaltes i egen inves-

teringsportefølje ved investeringsvalg for foretaket etter reglene i § 5-5.

(5) Kongen kan gi forskrift om en øvre grense for størrelsen på reguleringsfondet. Overskytende midler skal tilføres premiefondet.

§ 4-7 Grenser for årlig innskudd

(1) Foretakets innskudd etter § 4-5 første ledd kan i pensjonsplanen ikke settes høyere enn 7 prosent av medlemmets samlede lønn inntil 12 G i det enkelte år. Tilleggsinnskudd for medlemmets lønn mellom 7,1 G og 12 G kan i pensjonsplanen ikke settes høyere enn 18,1 prosent av slik lønn i det enkelte år. Kongen kan gi forskrift om høyere proSENTsats for stillinger med rett til uttak av tjenestepensjon før fylte 62 år.

(2) Tillegget til årlige innskudd for kvinner, jf. § 4-2 tredje ledd, regulering som foretaket skal dekke etter §§ 4-6 tredje ledd og 4-14 første ledd samt kostnader og risikopremier som omfattes av § 4-8, kommer i tillegg til prosentgrensene i første ledd.

(3) Kongen kan gi forskrift om høyeste avkastningsprosent for avkastning som i et år skal tilføres pensjonsbeholdningen etter § 4-5 fjerde ledd eller i tilfelle reguleringsfondet etter § 4-6 tredje ledd. Avkastning ut over fastsatt proSENTsats skal tilføres premiefondet.

§ 4-8 Årlige kostnader og risikopremier

Betaling for administrasjon og forvaltning av pensjonsordningen, årlig premie for innskuddsfritak ved uførhet etter § 2-1 annet ledd samt årlig vederlag for avkastningsrisiko etter § 5-1 annet ledd og i tilfelle etter § 5-7 skal årlig dekkes av foretaket som tillegg til årlige innskudd til alderspensjon.

III. Uttak av alderspensjon mv.

§ 4-9 Alder ved uttak av alderspensjon

(1) En arbeidstaker kan tidligst ta ut alderspensjon ved fylte 62 år. Kongen kan gi forskrift om adgang til uttak av alderspensjon før fylte 62 år for stillinger som:

- medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning for de ansatte, eller
- krever at de ansatte har særlige fysiske eller psykiske egenskaper for at arbeidet skal bli tilfredsstillende utført på forsvarlig måte.

(2) Det kan ikke stilles som vilkår i regelverket at alderspensjon bare kan eller må tas ut samtidig med uttak av alderspensjon fra folketrygden. Det kan hel-

ler ikke stilles som vilkår at arbeidstakeren ikke har heltids- eller deltidsstilling i foretaket eller hos annen arbeidsgiver.

§ 4-10 *Utbetalingstid*

(1) Alderspensjon skal ytes fra uttak av alderspensjon etter § 4-9 og så lenge arbeidstakeren lever, med mindre annet følger av annet ledd eller § 4-16. Livsvarig alderspensjon kan ikke omdannes til tidsavgrenset alderspensjon etter reglene i § 4-16.

(2) Det kan likevel fastsettes i pensjonsplanen at utbetalingstiden kan settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig alderspensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Et medlem og pensjonsinnretningen kan også avtale at alderspensjon bare skal ytes i det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp. Ved omregningen etter dette ledd gjelder § 4-12 femte ledd.

§ 4-11 *Beregning av årlige alderspensjonsytelser*

(1) Årlig alderspensjon beregnes på grunnlag av medlemmets pensjonsbeholdning og forventet gjenstående levetid ut fra beregningsgrunnlaget på uttakstidspunktet. Ved uttak av pensjon skal en forholdsvis del av reguleringsfondet etter § 4-6 tredje ledd på dette tidspunkt tilføres medlemmets pensjonsbeholdning.

(2) Årlig pensjonsytelse beregnes for hvert årskull slik at nåverdi av den enkeltes samlede pensjonsytelser er uavhengig av uttakstidspunktet.

§ 4-12 *Uttak av alderspensjon og omregning av pensjonsytelser*

(1) Medlemmet skal gi pensjonsinnretningen melding om fra hvilket tidspunkt alderspensjon skal utbetales. Dersom det ikke er sendt melding om uttak av alderspensjon innen fylte 75 år, skal pensjonen uansett utbetales.

(2) Medlemmet kan i meldingen bestemme at uttaket av alderspensjon bare skal gjelde en del av pensjonsbeholdningen. Graden av uttak kan likevel ikke være mindre enn det som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

(3) Medlemmet kan på ethvert tidspunkt etter uttakstidspunktet og fram til fylte 75 år endre uttaksgraden til fullt uttak av pensjon. Medlemmet kan også endre uttaksgraden ved fylte 67 år og deretter på tidspunkter fastsatt i regelverket. Ved fylte 75 år skal uttaket uansett endres til fullt uttak.

(4) Dersom et medlem endrer uttaksgraden, skal pensjonsytelsen beregnes på nytt etter reglene i § 4-11 ut fra medlemmets samlede pensjonsbeholdning på omregningstidspunktet. Har et medlem stoppet ut-

tak av pensjon, beregnes pensjonsytelsen ved senere uttak av pensjon etter reglene i § 4-11 ut fra medlemmets samlede pensjonsbeholdning på det nye uttakstidspunktet.

(5) Settes utbetalingstiden ned etter reglene i § 4-10 annet ledd, beregnes alderspensjonen ut fra pensjonsbeholdningen på forsikringsteknisk grunnlag ut fra beregningsgrunnlaget på uttakstidspunktet.

(6) Medlem som mottar uførepensjon, kan ikke samtidig ta ut alderspensjon i den utstrekning samlet uførepensjon og alderspensjon overstiger en pensjonsgrad på 100 prosent. Blir arbeidstaker ufør etter uttak av alderspensjon, reduseres alderspensjonsutbetalingen slik at pensjonsgraden ikke overskrider 100 prosent.

§ 4-13 *Pensjonsopptjening etter pensjonsuttak*

(1) Pensjonsopptjening som tilføres pensjonsbeholdningen etter uttak av full pensjon, omregnes til årlig pensjon etter reglene i § 4-11 på grunnlag av forventet gjenstående levetid ut fra beregningsgrunnlaget på omregningstidspunktet. Det omregnede beløpet legges til årlig pensjonsytelse.

(2) Omregningen foretas med virkning fra 1. januar året etter at opptjeningen fant sted.

(3) Ved gradert uttak av pensjon skal pensjonsopptjening som tilføres pensjonsbeholdningen etter uttak, omregnes til pensjon når uttaksgraden endres.

§ 4-14 *Årlig avkastning. Regulering av pensjoner under utbetaling*

(1) Det kan fastsettes i pensjonsplanen at foretaket årlig skal betale for regulering av pensjoner under utbetaling. Slik regulering skal være i samsvar med alminnelig lønnsvekst og deretter fratrekkes 0,75 prosent. Årlig pensjonsregulering dekkes av årets avkastning av midlene i pensjonsbeholdningene til de medlemmer som har tatt ut pensjon. Årlig avkastning som overstiger årets pensjonsregulering skal tilføres pensjonsordningens pensjonsreguleringsfond. Dersom årlig pensjonsregulering ikke kan dekkes av årets avkastning eller ved overføring av midler i pensjonsreguleringsfondet, skal udekket del av pensjonsreguleringen dekkes av foretaket.

(2) Dersom pensjonsplanen ikke inneholder bestemmelse som nevnt i første ledd, skal årlig avkastning av midlene i det enkelte medlems pensjonsbeholdning i utbetalingsperioden utbetales som tillegg til medlemmets pensjonsytelse i de påfølgende år. Kongen kan gi nærmere regler i forskrift om beregning og utbetaling av slike tillegg.

(3) Ved gradert uttak av pensjon foretas forholdsvis utbetaling av tillegg etter fjerde ledd.

(4) Kongen kan gi forskrift om en øvre grense for størrelsen på pensjonsordningens pensjonsregule-

ringsfond. Overskytende midler skal tilføres premiefondet.

§ 4-15 *Opplysningsplikt om pensjonsytelser*

(1) Pensjonsinnretningen skal i løpet av det året en arbeidstaker fyller 61 år, gi vedkommende informasjon om beregnet årlig pensjonsytelse ved uttak av pensjon fra hvert av årene fra fylte 62 år til fylte 67 år, henholdsvis med og uten fortsatt pensjonsopptjening. Det skal også gis informasjon om retten til pensjonsopptjening ved arbeid etter fylte 67 år.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende når pensjonsinnretningen mottar melding etter § 4-12 om uttak av pensjon før fylte 67 år. Er utbetalingstiden redusert etter § 4-16 annet ledd, skal pensjonsinnretningen gi arbeidstakeren skriftlig informasjon om adgangen til å redusere uttaket fra folketrygden og andre pensjonsleverandører.

(3) Informasjonen etter første og annet ledd skal gis skriftlig og på en oversiktlig og lett forståelig måte.

(4) Kongen kan gi forskrift om pensjonsinnretningers opplysningsplikt.

IV. Pensjonsordning med tidsavgrenset alderspensjon

§ 4-16 *Tidsavgrenset utbetalingsperiode*

(1) Det kan fastsettes i pensjonsplanen at alderspensjonen skal opphøre ved fylte 80 år eller senere, men ikke i noe tilfelle før alderspensjon har vært utbetalt minst i 10 år. Medlemmet kan kreve tidsavgrenset alderspensjon omdannet til livsvarig alderspensjon.

(2) Ved uttak av pensjon beregnes årlig pensjonsytelse ut fra pensjonsbeholdningen og forventet utbetalingsperiode på uttakstidspunktet etter reglene i § 4-11 annet ledd. Utbetalingstiden kan settes ned til det antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig alderspensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, jf. § 4-10 annet ledd.

(3) Ved endret uttaksgrad skal pensjonsytelsen beregnes på nytt ut fra medlemmets samlede pensjonsbeholdning og forventet utbetalingsperiode på endringstidspunktet. Tilsvarende gjelder ved omdanning til livsvarig alderspensjon.

V. Tilskudd fra arbeidstakerne

§ 4-17 *Tilskudd fra arbeidstakerne*

(1) Ved avtale mellom foretaket og minst to tredeler av medlemmene i pensjonsordningen eller fagforeninger som representerer minst to tredeler av medlemmene, kan det fastsettes at medlemmene selv skal innbetale et årlig innskudd til pensjonsordningen. Avtalen skal fastsette om medlemmene skal ha adgang til å reservere seg mot å delta i tilskuddord-

ningen, og i tilfelle vilkårene for reservasjonsretten. Minst to tredeler av medlemmene i pensjonsordningen må bli med i ordningen om årlige innskudd fra arbeidstakerne.

(2) Avtalen skal fastsette årlig innskudd fra medlemmene som en bestemt prosent av det enkelte medlems lønn inntil 12 G, samt angi hvordan innskudd fra medlemmene skal innbetales. Det årlige innskudd i prosent av lønn kan ikke settes høyere enn halvparten av lovens grenser for årlig innskudd i § 4-7 for lønn inntil 12 G. Samlet årlig innskudd for hvert medlem fra medlemmet selv og fra foretaket skal ikke overstige de grenser for årlig innskudd som følger av § 4-7.

(3) Årets innskudd fra et medlem skal tilføres medlemmets pensjonsbeholdning etter hvert som innskudd blir innbetalt. Det kan avtales at inntil en forholdsmessig del av de premier og kostnader som foretaket skal dekke etter § 4-8, skal dekkes av de medlemmer som omfattes av tilskuddordningen. Dette skjer i tilfelle ved fradrag i årlig avkastning av pensjonsbeholdningen.

(4) De bestemmelser som etter avtalen skal gjelde for arbeidstakernes tilskuddordning, skal inntas i pensjonsplanen for pensjonsordningen. Arbeidstakere som ansettes etter etablering av tilskuddsordningen, skal være med i ordningen.

Kapittel 5. Pensjonsordningens midler

I. Alminnelige regler

§ 5-1 *Pensjonsordningens midler*

(1) Pensjonsordningens midler omfatter summen av medlemmenes pensjonsbeholdninger til enhver tid, premiefondet og i tilfelle pensjonsordningens reguleringsfond og pensjonsreguleringsfond. Midler knyttet til pensjonsbevis omfattes ikke av pensjonsordningens midler.

(2) Pensjonsinnretningen skal garantere at pensjonsordningens midler ikke reduseres som følge av negativt avkastningsresultat, med mindre annet følger av § 5-4. Overfor medlemmene av pensjonsordningen gjelder dette selv om pensjonsinnretningen og foretaket har inngått avtale etter § 5-5 om at pensjonsordningens midler skal forvaltes som egen investeringsportefølje med rett til investeringsvalg for foretaket.

(3) Pensjonsordningens midler skal disponeres i samsvar med regler gitt i eller i medhold av loven her.

(4) Pensjonsordningens midler kan overføres til annen pensjonsinnretning ved flytting av pensjonsordningen etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 11.

§ 5-2 Forholdet til foretaket

(1) Pensjonsordningens midler skal holdes atskilt fra foretakets midler.

(2) Midlene hefter ikke for foretakets forpliktelser. Midlene kan ikke ved pantsettelse eller på annen måte benyttes til å sikre eller å dekke foretakets kreditorer.

(3) Midler i premiefond kan likevel tilbakeføres til foretaket etter reglene i § 5-12.

II. Kapitalforvaltning

§ 5-3 Forsvarlig kapitalforvaltning

Pensjonsordningens midler skal forvaltes på forsvarlig måte i samsvar med de regler for kapitalforvaltning som til enhver tid gjelder for pensjonsinnretningen.

§ 5-4 Individuell investeringsportefølje

(1) I pensjonsordninger hvor pensjonsbeholdninger under opptjening ikke skal gis garantert regulering, kan foretaket fastsette i regelverket at det skal opprettes egen pensjonskonto for hvert medlem, og at hver pensjonskonto skal tilordnes en egen investeringsportefølje som tilsvarende pensjonsbeholdningen til det enkelte medlem. Foretaket og pensjonsinnretningen skal inngå avtale om hvordan investeringsporteføljen skal settes sammen og om den adgang medlemmene skal ha til å endre sammensetningen. Styringsgruppen skal gis anledning til å uttale seg før avtalen inngås.

(2) Avkastningen ved forvaltningen av investeringsporteføljen skal hvert år tilføres pensjonskontoen. Medlemmet bærer risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert, hvis ikke annet er fastsatt i regelverket eller ved avtale med pensjonsinnretningen.

(3) Kostnadene ved administrasjon og forvaltning av pensjonsordningen dekkes av foretaket etter § 4-8. Særskilte kostnader ved endring av investeringsporteføljen og for særskilt avkastningsgaranti etter § 5-7 skal dekkes av det enkelte medlem og kan belastes pensjonskontoen.

(4) Ved uttak av pensjon beregnes medlemmets årlige pensjon på grunnlag av verdien på uttakstidspunktet av medlemmets pensjonsbeholdning. Reglene i §§ 4-9 til 4-13, § 4-14 annet og tredje ledd og § 4-15 gjelder tilsvarende. Kostnader og risikopremier i utbetalingsperioden dekkes etter reglene i § 4-8. Medlemmet kan likevel kreve at pensjonsbeholdningen fortsatt skal forvaltes som egen investeringsportefølje etter reglene i første til annet ledd i paragrafen her. I så fall beregnes årlig pensjonsytelse ut fra investeringsporteføljens verdi og forventet gjenstående levetid ved hver utbetaling. Kongen kan gi forskrift om beregning og utbetaling av årlig alderspensjon

når pensjonsbeholdningen forvaltes som egen investeringsportefølje.

§ 5-5 Investeringsvalg for foretaket

(1) Pensjonsinnretningen og foretaket kan ved pensjonsordning med vilkår om regulering av pensjoner under opptjening etter reglene i § 4-6 avtale at pensjonsordningens midler skal forvaltes som egen investeringsportefølje med rett til investeringsvalg for foretaket. Avtalen medfører ingen begrensninger i foretakets forpliktelser overfor medlemmene i pensjonsordningen i henhold til regelverket eller loven her.

(2) Negativt avkastningsresultat på investeringsporteføljen skal dekkes av foretaket, med mindre annet følger av pensjonsinnretningens avkastningsgaranti etter § 5-7.

(3) Årets avkastningsresultat benyttes til oppregulering av pensjonsbeholdningene og i tilfelle overføring til reguleringsfondet etter reglene i § 4-6 tredje ledd, og til oppregulering av pensjoner under utbetaling og i tilfelle overføring til pensjonsreguleringsfondet etter reglene i § 4-14.

(4) Er avkastningsresultatet negativt eller ikke tilstrekkelig til å dekke årets regulering av pensjonsbeholdninger etter § 4-6 tredje ledd eller regulering av pensjoner under utbetaling etter § 4-14 første ledd, skal de midler som trengs for å sikre arbeidstakernes pensjonsrettigheter overføres fra premiefondet eller foretaket.

(5) Avtalen skal fastsette hvordan investeringsporteføljen skal være sammensatt og hvilken adgang foretaket har til å endre sammensetningen. Avtalen skal inneholde regler om foretakets plikt til å dekke negativt avkastningsresultat som ikke dekkes ved overføring fra premiefondet.

§ 5-6 Sammensetning og registrering av investeringsportefølje

(1) En investeringsportefølje sammensettes i samsvar med retningslinjer for kapitalforvaltningen i pensjonsinnretningen og kan bestå av:

- a. andeler i verdipapirfond,
- b. andeler i en særskilt investeringsportefølje, og
- c. kontanter og tilsvarende likvider.

(2) Eiendeler tilordnet den enkelte investeringsportefølje skal registreres slik at det til enhver tid er klart hvilke eiendeler som inngår i porteføljen.

(3) Ved endring av en investeringsporteføljens sammensetning skal markedsverdien av eiendelene legges til grunn ved avregningen.

§ 5-7 Avkastningsgarantier

(1) Pensjonsinnretningen kan ved avtale påta seg garantiansvar utover det som følger av § 5-1 for avkastningen som vil bli oppnådd ved forvaltningen av

pensjonsordningens midler. For midler som forvaltes som en egen investeringsportefølje etter §§ 5-4 eller 5-5, kan garantiansvaret knyttes til en negativ pro-sentsats. Pensjonsinnretningen skal kreve særskilt årlig vederlag for dekning av garantirisikoen i henhold til den pristariff som gjelder på avtaletidspunktet.

(2) Avtalen skal angi den årlige avkastningspro-sent som gjelder for garantien. Det kan ikke avtales høyere avkastningsprosent enn 3 prosent. Finanstilsynet kan i forskrift fastsette en høyere eller lavere prosentgrense for avkastningsgarantier.

(3) Det skal også fremgå av avtalen hvilke deler av pensjonsordningens midler som omfattes garan-tien.

(4) Kongen kan gi forskrift om avkastningsga-rantier over perioder på inntil fem år.

§ 5-8 Kontoinformasjon

(1) Pensjonsinnretningen skal hvert år gi de enkelte medlemmer opplysning om:

- pensjonsbeholdningen ved årets utgang, samt midler tilført pensjonsbeholdningen som inn-skudd og premie, dødelighetsarv og avkastning i løpet av året,
- årets regulering av pensjonsbeholdning eller pen-sjonsytelser, herunder reguleringspremie som er dekket av avkastning av pensjonsbeholdningen,
- pensjonsytelse utbetalt i løpet av året,
- risikopremier og andre kostnader belastet avkastningen, og
- tap som er belastet investeringsporteføljen ved forvaltning av pensjonsordningens midler eller pensjonsbeholdningen i egen investeringsporte-følje.

(2) Kongen kan gi forskrift om hvilken informa-sjon som skal gis fra pensjonsinnretningen.

III. Premiefond

§ 5-9 Premiefond for pensjonsordningen

(1) Foretaket skal ha et premiefond for pensjons-ordningen.

(2) Midler i premiefondet skal forvaltes av pen-sjonsinnretningen i samsvar med de regler for kapi-talforvaltningen som til enhver tid gjelder for pen-sjonsinnretningen. Avkastningen på midler knyttet til premiefond skal årlig tilføres premiefondet.

(3) Premiefondet kan flyttes til annen pensjons-innretning eller institusjon etter reglene i forsikrings-virksomhetsloven kapittel 11.

(4) Midler i premiefond opprettet av samme fore-tak skal anses som ett fond knyttet til foretakets pen-sjonsordninger.

§ 5-10 Premiefondets midler

Premiefondet skal tilføres:

- alle tilskudd til premiefondet som omfattes av skatteloven § 6-46 tredje ledd bokstav b,
- avkastningen av midlene i premiefondet etter § 5-9 annet ledd,
- avkastning som tilordnes premiefondet etter § 4-7 tredje ledd,
- midler knyttet til pensjoner som ikke kommer til utbetaling,
- for mye betalt innskudd for medlemmer som slut-ter i foretaket i løpet av året, og
- pensjonsbeholdning for medlem som ved fratre-delse fra foretaket har kortere tjenestetid enn 12 måneder, jf. § 6-1 annet ledd annet punktum.

§ 5-11 Bruk av premiefondet

(1) Premiefondet kan bare brukes til dekning av:

- årets innskudd og premier, samt kostnader som skal dekkes av foretaket etter reglene i kapittel 4,
- kostnader i henhold til § 2-9 fjerde ledd,
- midler til sikring av arbeidstakernes pensjonsret-tigheter i henhold til § 5-5 fjerde ledd, og
- kostnader i henhold til § 7-7 fjerde ledd.

(2) Foretaket kan ikke bruke midler i premiefon-det til formål som nevnt i første ledd bokstav b, med mindre premiefondet fortsatt vil være tilstrekkelig til å sikre at årets og neste års innskudd og premier mv. etter første ledd bokstav a blir betalt.

§ 5-12 Overføring til foretaket

(1) Er premiefondet ved årets utgang større enn seks ganger gjennomsnittet av årets og de to foregå-ende års innskudd og premier med kostnader og risi-kopremier for den eller de pensjonsordninger foreta-ket har, skal foretaket sørge for at det overskytende beløp tilbakeføres til foretaket.

(2) Foretaket kan bestemme at midler i premie-fondet som overstiger halvparten av grensen etter første ledd, skal overføres til foretaket. Før beslut-ning om overføring treffes av foretaket, skal spørs-målet forelegges styringsgruppen for pensjonsord-ningen eller styret i pensjonskassen til uttalelse, jf. § 2-4 (2).

Kapittel 6. Opphør av medlemskap. Pensjonsbevis

I. Alminnelige regler

§ 6-1 Opphør av medlemskap

(1) Et medlem som slutter i foretaket uten samti-dig å ta ut alderspensjon fra ordningen, opphører ved fratredelsen å være medlem av pensjonsordningen.

(2) Medlemmet beholder sin rett til pensjonsbe-holdningen ved fratredelsen. Er medlemmets tjenes-

tetid ved fratredelsen kortere enn 12 måneder, skal pensjonsbeholdningen tilføres premiefondet.

(3) Pensjonsbeholdningen kan ikke utbetales til medlemmet annet enn som pensjonsytelser etter kapittel 4.

§ 6-2 Pensjonsbevis

(1) Pensjonsinnretningen skal utstede pensjonsbevis som sikrer medlemmet rett til pensjonsbeholdningen etter § 6-1 annet ledd.

(2) Det skal knyttes administrasjonsreserve til pensjonsbeviset. Har medlemmet fratrådt sin stilling i foretak med pensjonsordning hvor det er valgt garantert regulering etter § 4-6, skal pensjonsbeholdningen tilføres en forholdsmessig del av pensjonsordningens reguleringsfond, jf. § 4-6 tredje ledd.

(3) Er pensjonsbeholdningen mindre enn halvparten av folketrygdens grunnbeløp og medlemmet har pensjonsbevis fra tidligere arbeidsforhold, kan medlemmet likevel bare kreve å få pensjonsbeholdningen overført til dette pensjonsbeviset eller kreve overføring til individuell pensjonsavtale etter lov 27. juni 2008 nr. 62 om individuell pensjonsordning.

(4) Pensjonsbeviset skal utstedes av livsforsikringsselskapet som har tegnet forsikringen. Er pensjonsordningen i en pensjonskasse, utstedes pensjonsbevis etter reglene i § 6-3. Pensjonsbevis kan utstedes elektronisk dersom arbeidstakeren uttrykkelig godtar dette.

§ 6-3 Særregler for pensjonskasser

(1) En pensjonskasse kan inngå avtale med et livsforsikringsselskap som nevnt i § 1-1 annet ledd om at selskapet skal utstede pensjonsbevis til medlemmer som slutter i foretaket. Pensjonskassen skal inngå slik avtale dersom pensjonskassen etter sin tilatelse ikke har adgang til å utstede pensjonsbevis.

(2) Når pensjonsbevis ikke skal utstedes av et livsforsikringsselskap, utstedes pensjonsbeviset av pensjonskassen.

§ 6-4 Forsikringsforholdet etter at det er utstedt pensjonsbevis. Kontoinformasjon

(1) Pensjonsbeviset utgjør et eget rettsforhold mellom den som har mottatt pensjonsbeviset (innehaveren) og pensjonsinnretningen som har utstedt det. Midlene knyttet til et pensjonsbevis kan overføres til annen pensjonsinnretning som nevnt i § 1-1 annet ledd, etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 11.

(2) Fortsettelsesforsikring som nevnt i forsikringsavtaleloven § 19-7 skal tegnes på samme vilkår som pensjonsbeviset. Årlig premie kan likevel ikke overstige det beløp som ble innbetalt til pensjonsbeholdningen siste år arbeidstakeren var medlem av

pensjonsordningen, justert etter den alminnelige lønnsvekst.

(3) Pensjonsinnretningen skal hvert år gi innehavere av pensjonsbevis opplysning om pensjonsbeholdningen som minst angir:

- a. pensjonsbeholdningen ved årets utgang, samt midler tilført pensjonsbeholdningen i løpet av året som avkastning, dødelighetsarv og premie etter annet ledd,
- b. pensjonsytelse utbetalt i løpet av året,
- c. risikopremie belastet årets avkastning,
- d. kostnader og tap som er belastet investeringsporteføljen ved forvaltning av pensjonsbeholdningen i egen investeringsportefølje.

(4) Kongen kan gi forskrift om hvilken informasjon som skal gis fra pensjonsinnretningen etter tredje ledd.

§ 6-5 Sammenslåing av pensjonsbevis

(1) Arbeidstaker som har flere pensjonsbevis, kan kreve at pensjonsbevisene blir slått sammen, og at nytt pensjonsbevis blir utstedt på grunnlag av samlet pensjonsbeholdning. Det nye pensjonsbeviset utstedes av den pensjonsinnretning som har utstedt pensjonsbevisene eller som de øvrige pensjonsbevisene er flyttet til etter § 6-4 første ledd.

(2) For pensjonsbevis som gir rett til utbetaling av pensjon når krav om sammenslåing fremsettes, foretas omregning som nevnt i § 4-13 første ledd. Samlet forsikringsteknisk kontantverdi skal være den samme før og etter omregningen.

(3) Kongen kan gi forskrift om sammenslåing av pensjonsbevis.

§ 6-6 Utenlandske statsborgere

Utenlandske statsborgere som har hatt bopel her i riket i mindre enn tre år, som slutter i foretaket med rett til opptjent pensjon og som deretter bosetter seg i utlandet, kan bruke midlene knyttet til pensjonsbeviset til å sikre pensjonsrettigheter i utenlandsk pensjonsinnretning.

§ 6-7 Registrering av pensjonsbevis

Kongen kan gi forskrift om registrering av pensjonsbevis.

II. Forvaltning av pensjonsbevis

§ 6-8 Forvaltning av pensjonsbeholdningen mv.

(1) Pensjonsbeholdning knyttet til pensjonsbevis forvaltes av pensjonsinnretningen etter ellers gjeldende regler.

(2) Pensjonsinnretningen skal garantere at midlene knyttet til pensjonsbeviset til enhver tid minst tilsvarer pensjonsbeholdningen. Reglene i § 5-7 om særskilt avkastningsgaranti gjelder tilsvarende.

(3) Pensjonsbeviset skal hvert år tilføres en forholdsmessig del av de midler som frigjøres i pensjonsinnretningen ved bortfall av pensjonsforpliktelser overfor medlemmer som før uttak av pensjon er død i løpet av året. Årlig avkastning av midler i pensjonsbeholdningen tilføres pensjonsbeholdningen hvert år etter fradrag for pensjonsinnretningens årlige vederlag for avkastningsrisiko.

(4) Årlige kostnader ved administrasjon og forvaltning av pensjonsbeviset dekkes av administrasjonsavsetning knyttet til pensjonsbeviset.

(5) Bestemmelsene i paragrafen her gjelder ikke pensjonsbevis med pensjonsbeholdning forvaltet som egen investeringsportefølje etter reglene i § 6-10.

§ 6-9 Uttak av pensjon

(1) Reglene om uttak av alderspensjon i § 4-9 til § 4-12, § 4-14 annet og tredje ledd og § 4-15 gjelder tilsvarende for pensjonsbevis.

(2) Det kan bare foretas gradert uttak etter § 4-12 annet og tredje ledd dersom pensjonsinnretningen samtykker til dette.

§ 6-10 Pensjonsbevis med investeringsvalg

(1) Ved utstedelse av pensjonsbevis eller senere kan innehaveren og pensjonsinnretningen avtale at midler tilsvarende pensjonsbeholdningen og i tilfelle administrasjonsreserven knyttet til pensjonsbeviset, skal forvaltes som egen investeringsportefølje tilordnet pensjonsbeviset. Avtalen skal angi hvordan porteføljen skal settes sammen og hvilken adgang innehaveren skal ha til å endre sammensetningen. En slik avtale kan bare omfatte midler tilsvarende pensjonsbeholdningen og administrasjonsreserve knyttet til pensjonsbeviset.

(2) Pensjonsbeviskontoen skal tilføres avkastningen av investeringsporteføljen. Pensjonsbeviset skal hvert år tilføres en forholdsmessig del av de midler som frigjøres i pensjonsinnretningen ved bortfall av pensjonsforpliktelser overfor medlemmer som før uttak av pensjon er død i løpet av året. Innehaveren bærer risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert, hvis ikke annet er fastsatt ved særskilt avkastningsgaranti etter reglene i § 5-7.

(3) Pensjonsinnretningen kan kreve vederlag for administrasjon og forvaltning av pensjonsbeviset, for innehaverens bruk av rett til å endre investeringsporteføljen, og for eventuell avkastningsgaranti knyttet til pensjonsbeviset. Vederlaget kan dekkes ved belastning av pensjonsbeviskontoen. Kongen kan gi forskrift om vederlag knyttet til pensjonsbeviset og om dekning av vederlag ved belastning av pensjonsbeviskontoen.

(4) Ved uttak av alderspensjon gjelder reglene i § 4-9 til § 4-13, § 4-14 annet og tredje ledd og § 4-15 tilsvarende. Årlig alderspensjon beregnes med utgangspunkt i investeringsporteføljens verdi og forventet gjenstående levetid på uttakstidspunktet. Midlene knyttet til pensjonsbeviset skal på uttakstidspunktet overføres til alminnelig forvaltning i kollektivporteføljen, med mindre innehaveren krever at midlene knyttet til pensjonsbeviset fortsatt skal forvaltes som egen investeringsportefølje. Hvis pensjonsbeviset fortsatt skal forvaltes som egen investeringsportefølje, skal årlig alderspensjon beregnes ut fra investeringsporteføljens verdi og forventet gjenstående levetid ved hver utbetaling. Kongen kan gi forskrift om beregningen og utbetalingen av årlig alderspensjon fra pensjonsbeviset.

(5) Før det inngås avtale om utstedelse av pensjonsbevis tilordnet egen investeringsportefølje, skal pensjonsinnretningen skriftlig opplyse innehaveren om at:

- investeringsporteføljen tilordnet pensjonsbeviset vil bli forvaltet for innehaverens regning og risiko,
- pensjonsytelsene bestemmes ut fra verdien av porteføljen på tidspunktet for uttak av pensjon,
- pensjonsinnretningens ansvar for avkastningsresultatet og verdiutviklingen over tid bortfaller, med mindre annet er avtalt, og at
- pensjonsinnretningen har rett til årlig vederlag som nevnt i tredje ledd.

For hvert forhold det opplyses om etter bokstav a til d, skal det samtidig opplyses skriftlig om hvilke vilkår som gjelder for et pensjonsbevis som undergis alminnelig forvaltning.

(6) Pensjonsinnretningen har plikt til å kartlegge innehaverens behov og ønske om risiko og til å opplyse om eventuelle forhold som tilsier at en avtale om forvaltning av pensjonsbeviset i egen investeringsportefølje ikke vil være i innehaverens interesse. Før det inngås avtale om utstedelse av pensjonsbevis tilordnet egen investeringsportefølje, skal pensjonsinnretningen i alle tilfelle gi innehaveren råd om sammensetningen av investeringsporteføljen tilpasset blant annet gjenstående tid til uttak av alderspensjon og størrelsen av midlene knyttet til pensjonsbeviset. Når innehaveren har nådd en alder med få år igjen til rett til uttak av pensjon, skal pensjonsinnretningen gi råd om risikoreduserende tiltak. En skriftlig sammenfatning av de råd som pensjonsinnretningen gir etter leddet her, skal sendes innehaveren. Kongen kan gi forskrift om pliktig informasjon og rådgivning.

(7) § 6-5 om sammenslåing av pensjonsbevis gjelder tilsvarende for pensjonsbevis med investeringsvalg.

Kapittel 7. Konsernforhold. Sammenslåing, deling og opphør av foretak. Avvikling og omdanning av pensjonsordning mv.

§ 7-1 Konsernforhold

Bestemmelsene i foretakspensjonsloven kapittel 12 om konsernforhold mv. gjelder tilsvarende så langt de passer. Kongen kan fastsette nærmere regler i forskrift.

§ 7-2 Sammenslåing av foretak

Bestemmelsene i foretakspensjonsloven kapittel 13 om sammenslåing av foretak mv. gjelder tilsvarende så langt de passer. Kongen kan fastsette nærmere regler i forskrift.

§ 7-3 Deling av foretak mv.

Bestemmelsene i foretakspensjonsloven kapittel 14 om deling av foretak mv. gjelder tilsvarende så langt de passer. Kongen kan fastsette nærmere regler i forskrift.

§ 7-4 Opphør av pensjonsordningen

(1) Foretaket kan bestemme at pensjonsordningen skal opphøre. Før beslutning treffes skal spørsmålet om opphør forelegges styringsgruppen og styret i pensjonskassen, jf. § 2-4 (2).

(2) Pensjonsordningen skal opphøre når det treffes vedtak om at virksomheten i foretaket skal avvikles. Det samme gjelder når det følger av bestemmelse i eller i medhold av loven her at pensjonsordningen skal opphøre.

(3) Sluttes foretaket å betale innskudd til pensjonsordningen, og foreligger det ikke midler i premiefondet til dekning av innskudd og premier, skal ordningen opphøre.

§ 7-5 Avvikling av foretaket

(1) Skal foretaket avvikles fordi dets virksomhet overføres til annet foretak, gjelder reglene om sammenslåing av foretak i foretakspensjonsloven kapittel 13 tilsvarende så langt de passer dersom minst to tredeler av de arbeidstakere som er medlemmer i foretakets pensjonsordning samtidig overføres til det andre foretaket. Medlemmer som ikke overføres, skal sikres rett til pensjonsbevis etter reglene i kapittel 6.

(2) Skal mindre enn to tredeler av de arbeidstakere som er medlemmer i foretakets pensjonsordning overføres til det andre foretaket, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i § 7-6.

§ 7-6 Avvikling av pensjonsordningen

(1) Når pensjonsordningen opphører, skal avkastning frem til opphørstidspunktet tilføres pensjonsbeholdningen til det enkelte medlem.

(2) Premiefondet fordeles mellom medlemmene på grunnlag av innskudd og premie for hvert medlem i opphørsåret. Ingen skal likevel tildeles mer fra premiefondet enn det som trengs for å sikre fortsatt innbetaling av innskudd og premie i inntil 5 år eller i tilfelle en kortere periode fram til uttak av alderspensjon fra pensjonsordningen ved fylte 67 år. Resten av premiefondet tilbakeføres til foretaket.

(3) Reglene i kapittel 6 gjelder tilsvarende. Midler tildelt et medlem fra premiefondet tillegges opptjent pensjonsbeholdning.

(4) Ved avvikling av pensjonskasse skal egenkapitalen etter sluttregnskapet anvendes som fastsatt i vedtektene. For øvrig kan egenkapitalen med Finanstilsynets samtykke utbetales til foretaket.

§ 7-7 Omdanning til foretakspensjonsordning eller innskuddspensjonsordning

(1) Et foretak som vil opprette pensjonsordning etter lov om foretakspensjon eller lov om innskuddspensjon i stedet for pensjonsordning etter loven her, skal avvikle pensjonsordningen etter reglene i §§ 7-4 til 7-6. Premiefond knyttet til pensjonsordningen skal likevel overføres som premiefond eller innskuddsfond for den nye pensjonsordningen.

(2) Det kan fastsettes i regelverket for den nye pensjonsordningen at opptjent pensjonsbeholdning benyttes som premiereserve for medlemmenes alderspensjonsrettigheter i pensjonsordning etter lov om foretakspensjon. Lov om foretakspensjon §§ 4-11 annet og tredje ledd, 4-12 og 4-13 gjelder tilsvarende. Bestemmelsen i leddet her gjelder ikke når pensjonsordningen er opprettet med investeringsvalg.

(3) Annet ledd gjelder ikke arbeidstakere som på grunn av alder ikke har rett etter regelverket til å bli medlem av foretakspensjonsordningen eller innskuddspensjonsordningen, eller som for øvrig ikke har rett til å bli medlem av foretakspensjonsordningen etter reglene i lov om foretakspensjon kapittel 3 eller innskuddspensjonsordningen etter reglene i innskuddspensjonsloven kapittel 3, med mindre annet er fastsatt i regelverket. Tjenestepensjonsordningen etter loven her videreføres for slike arbeidstakere.

(4) Dersom pensjonsordningens administrasjonsreserve ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadene knyttet til utstedelse av pensjonsbevis ved omdanning etter paragrafen her, skal de resterende kostnadene først dekkes av midler i premiefondet og deretter ved innbetaling fra foretaket dersom midlene i premiefondet ikke er tilstrekkelige.

Kapittel 8. Sluttbestemmelser

§ 8-1 Ikrafttredelse. Overgangsregler

(1) Loven gjelder fra det tidspunkt Kongen bestemmer. De enkelte deler av loven kan settes i kraft til ulik tid.

(2) Kongen kan gi overgangsregler.

§ 8-2 Endringer i andre lover

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-2 annet ledd skal lyde:

(2) Uten hensyn til bestemmelsen i første ledd c, skal livrenteforsikring som nevnt i forsikringsavtaleloven § 10-2 e medtas ved fastsettelse av skattepliktig formue, forutsatt at forsikringen er tegnet i selskap som har eller har hatt tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet her i landet. Dette omfatter likevel ikke rettigheter etter folketrygdloven, *foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven og tjenestepensjonsloven*, samt rettigheter etter offentlige tjenestepensjonsordninger og andre pensjonsordninger som er pålagt i lov eller i medhold av lov. Det samme gjelder kollektiv livrenteforsikring som nevnt i forsikringsavtaleloven § 10-1 g, samt uforfalt krav i tilknytning til uførepensjon under utbetaling.

§ 6-46 overskriften skal lyde:

§ 6-46 *Tilskudd til pensjonsordninger etter lov om foretakspensjon, lov om innskuddspensjon og lov om tjenestepensjon fra arbeidsgiver, selvstendig næringsdrivende mv.*

§ 6-46 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Arbeidsgiver gis fradrag for tilskudd til tjenestepensjonsordninger etter tjenestepensjonsloven. Fradraget omfatter:

- den skattepliktiges andel av årlig innskudd og premie,
- tilskudd til premiefond med inntil 50 prosent av gjennomsnittet av det beløp som er nevnt under bokstav a og den skattepliktiges andel av årets premie i de to foregående årene, likevel bare så langt fondet ikke overstiger seks ganger gjennomsnittet av det beløp som er nevnt under a og den skattepliktiges andel av premie i de to foregående år,
- den skattepliktiges andel av tilskudd til regulering av pensjonsbeholdningen etter tjenestepensjonsloven § 4-6 tredje ledd og til regulering av pensjoner under utbetaling etter § 4-14 første ledd,
- årlige kostnader og risikopremier i henhold til tjenestepensjonsloven § 4-8.

§ 6-46 tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 6-46 femte og sjette ledd skal lyde:

(5) Fradrag kan kreves når premien, tilskuddet eller innskuddet etter første, *annet og tredje* ledd er endelig betalt til pensjonsordningen innen tre måneder etter utgangen av vedkommende inntektsår.

(6) Fradrag etter første, *annet, tredje og femte* ledd gis bare hvis arbeidsgiver har avtale med det selskapet mv. der pensjonsordningen er tegnet, om at dette ukrevet innberetter opplysninger om utbetalinger fra pensjonsordningen til ligningsmyndighetene i henhold til ligningsloven.

§ 6-47 første ledd bokstav b skal lyde:

- den trygdedes tilskudd til pensjonsordning i arbeidsforhold, som omhandlet i § 6-46 første ledd a og e, § 6-46 annet ledd bokstav a, § 6-46 *tredje ledd bokstav a og § 6-46 femte ledd.*

II

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-9 skal lyde:

§ 2-9. *Adgang til å ha parallelle pensjonsordninger*

(1) Et foretak med pensjonsordning etter loven her kan samtidig ha en pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven og *pensjonsordning etter tjenestepensjonsloven (parallelle pensjonsordninger)*. Et foretak kan også ha to pensjonsordninger etter loven her dersom den ene har ytelsesbasert og den andre engangsbetalt alderspensjon.

(2) For et foretak som *etter første ledd* har flere pensjonsordninger, gjelder følgende:

- ingen arbeidstaker kan på samme tid være medlem av mer enn en av ordningene,
- regelverket i *ordningene* skal utformes slik at alderspensjonsytelsene står i et rimelig forhold til hverandre og slik at urimelig forskjellsbehandling av grupper av arbeidstakere unngås,
- rett til ytelser ved uførhet og til etterlatte skal være utformet på samme måte i *ordningene*.

(3) Bestemmelsene i annet ledd gjelder tilsvarende ved endring av regelverket for en eller flere av pensjonsordningene.

§ 2-11 første ledd skal lyde:

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om i hvilke tilfeller en arbeidstaker kan flytte sitt medlemskap til en av de andre pensjonsordningene.

§ 2-12 første og annet ledd skal lyde:

(1) Et foretak som har ordning med ytelsesbasert alderspensjon etter loven her, kan supplere denne med en pensjonsordning etter innskuddspensjonslo-

ven, en pensjonsordning etter tjenestepensjonsloven eller en pensjonsordning med engangsbetalt alderspensjon etter loven her (kombinerte pensjonsordninger).

(2) For kombinerte pensjonsordninger etter første ledd gjelder følgende:

- a) samtlige ansatte som omfattes av regelverkets bestemmelser om medlemskap i pensjonsordningen med ytelsesbasert alderspensjon, skal være medlem av begge pensjonsordningene,
- b) innskuddspensjonen, *tjenestepensjonen* eller den engangsbetalte alderspensjonen skal utgjøre et tillegg til ytelsene i den ytelsesbaserte alderspensjonsordningen,
- c) regelverket i pensjonsordningene skal utformes med sikte på at forskjellsbehandling mellom arbeidstakere unngås så langt det er mulig når det gjelder samlet pensjon sett i forhold til lønn og tjenestetid i foretaket,
- d) et foretak kan ikke samtidig ha kombinerte pensjonsordninger og parallelle pensjonsordninger etter § 2-9, *tjenestepensjonsloven* § 2-10 eller innskuddspensjonsloven § 2-10.

§ 15-6 skal lyde:

§ 15-6. Omdanning til innskuddspensjonsordning eller tjenestepensjonsordning og lukking

(1) Et foretak som har pensjonsordning etter loven her og som i stedet vil opprette pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven eller *tjenestepensjonsloven*, skal avvikle pensjonsordningen etter reglene i kapitlet her. Premiefond knyttet til pensjonsordningen kan likevel overføres som innskuddsfond for den nye pensjonsordningen.

(2) Foretaket kan velge å videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for arbeidstakere som er medlem av denne ordningen på tidspunktet for opprettelsen av ny innskuddspensjonsordning eller *tjenestepensjonsordning*. Arbeidstakerne skal kunne velge å gå over til ny innskuddspensjonsordning eller *tjenestepensjonsordning*. § 15-5 femte ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

(3) Foretaket kan velge å kun videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for arbeidstakere som er medlem av ordningen på tidspunktet for opprettelse av ny innskuddspensjonsordning eller *tjenestepensjonsordning*, og som da har 15 år eller mindre igjen til opptjeningsalderen. I så fall skal også medlemmer som er uføre eller arbeidsuføre med rett til sykepenger inngå i den videreførte ordningen. Ved slik videreføring av foretakspensjonsordning, omfattes ikke disse arbeidstakere av annet ledd annet punktum. Medlemmer som nevnt i annet punktum skal ved friskmelding uten rett til uførepensjon gå over til innskuddspensjonsordningen eller *tjenestepensjons-*

ordningen. § 15-5 femte ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

(4) Foretaket kan etter avtale med arbeidstakerne eller deres organisasjoner videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for medlemmer som er uføre eller arbeidsuføre med rett til sykepenger på tidspunktet for opprettelse av ny innskuddspensjonsordning eller *tjenestepensjonsordning*. Medlemmer med rett til uførepensjon med en uføregrad på 100 prosent skal likevel sikres ved fripolise. Medlemmer som nevnt i første punktum skal ha rett til å velge å gå over til ny innskuddspensjonsordning eller *tjenestepensjonsordning*. De skal gå over til innskuddspensjonsordningen eller *tjenestepensjonsordningen* ved friskmelding uten rett til uførepensjon, og det skal da utstedes fripolise fra den videreførte ytelsesbaserte foretakspensjonsordningen. § 15-5 femte ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

(5) Dersom pensjonsordningens administrasjonsreserve ikke er tilstrekkelig til å dekke kostnadene knyttet til utstedelse av fripoliser ved omdanning og lukking etter paragrafen her, skal de resterende kostnadene først dekkes av midler i premiefondet og deretter ved innbetaling fra foretaket dersom midlene i premiefondet ikke er tilstrekkelig.

IV

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-10 skal lyde:

§ 2-10. Adgang til å ha parallelle pensjonsordninger

(1) Et foretak med pensjonsordning etter loven her kan samtidig ha ytelsesbasert eller engangsbetalt foretakspensjonsordning og pensjonsordning etter *tjenestepensjonsloven* (parallelle pensjonsordninger).

(2) For foretak som har parallelle pensjonsordninger etter første ledd gjelder følgende:

- a) ingen arbeidstaker kan på samme tid være medlem av mer enn en av ordningene,
- b) regelverket i *ordningene* skal utformes slik at alderspensjonsytelsene står i et rimelig forhold til hverander og slik at urimelig forskjellsbehandling av grupper av arbeidstakere unngås,
- c) rett til ytelser ved uførhet og til etterlatte skal være utformet på samme måte i *pensjonsordningene*.

(3) Bestemmelsene i annet ledd gjelder tilsvarende ved endring av regelverket for en eller flere av pensjonsordningene.

§ 2-12 første ledd skal lyde:

(1) Regelverket skal inneholde bestemmelser om i hvilke tilfeller en arbeidstaker kan flytte sitt medlemskap til *en av de andre pensjonsordningene*.

§ 2-13 skal lyde:

§ 2-13. *Adgang til å ha kombinerte pensjonsordninger*

Et foretak som har ordning med ytelsesbasert alderspensjon etter foretakspensjonsloven eller tjenestepensjonsordning etter tjenestepensjonsloven, kan supplere denne med pensjonsordning etter loven her i samsvar med bestemmelsene gitt i medhold av foretakspensjonsloven § 2-12 eller tjenestepensjonsloven § 2-9.

§ 5-2 første ledd skal lyde:

(1) Innskuddsplanen skal fastsettes slik at pensjonsinnskuddene ikke utgjør en større del av lønn for høytlønte enn for lavtlønte. *Det kan likevel fastsettes at innskudd som andel av lønn for hvert medlem kan beregnes på grunnlag av en prosentsats for lønn inntil 12 G og et tilleggsinnskudd i prosent av lønn for lønn mellom 7,1 og 12 G.*

§ 5-3 første ledd bokstav d skal lyde:

d. et beløp for hvert medlem beregnet på grunnlag av ulike prosentsatser for medlemmets lønnsgrunnlag for henholdsvis lønn inntil 7,1 G og de deler av lønnen som ligger mellom 7,1 og 12 G.

§ 5-4 første ledd skal lyde:

(1) Kongen kan fastsette nærmere regler om at innskuddene i et år ikke skal overstige et fastsatt beløp for hvert medlem eller en fastsatt prosent av medlemmets lønn. Det kan fastsettes ulike prosentsatser for medlemmets lønn inntil 12 G og for tilleggsinnskudd for lønn mellom 7,1 og 12 G.

§ 11-2 tredje ledd skal lyde:

(3) Har et foretak som deltar i sammenslåingen pensjonsordning etter foretakspensjonsloven eller tjenestepensjonsloven, kan den tidligere ordningen videreføres for medlemmene av ordningen på tidspunktet for sammenslåingen.

§ 11-3 ny overskrift skal lyde:

§ 11-3. *Foretaket som skal ha foretakspensjonsordning eller tjenestepensjonsordning*

§ 11-3 første ledd skal lyde:

(1) *Skal foretaket etter sammenslåingen ha pensjonsordning etter foretakspensjonsloven eller tjenestepensjonsloven, gjelder reglene i henholdsvis*

foretakspensjonsloven kapittel 13 eller tjenestepensjonsloven kapittel 10.

Ny § 14-3 skal lyde:

§ 14-3. *Omdanning til tjenestepensjonsordning*

Ved omdanning av pensjonsordning etter loven her til pensjonsordning etter tjenestepensjonsloven, gjelder §§ 14-1 første, annet og fjerde ledd og 14-2 tilsvarende så langt de passer.

V

I lov 21. desember 2005 nr. 124 om obligatorisk tjenestepensjon (OTP-loven) gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde:

(1) Foretak som angitt i § 1 første ledd skal ha pensjonsordninger etter *foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven eller tjenestepensjonsloven* som sikrer arbeidstakere i foretaket alderspensjon i samsvar med kravene i loven her.

§ 3 første ledd skal lyde:

(1) Arbeidstaker i foretak med plikt til å etablere tjenestepensjonsordning etter § 2 har krav på at tjenestepensjonsordning etableres i samsvar med loven her. Dette gjelder ikke arbeidstaker som kan holdes utenfor foretakets pensjonsordning etter reglene i *foretakspensjonsloven, innskuddspensjonsloven eller tjenestepensjonsloven*.

§ 4 skal lyde:

§ 4. *Minstekrav til pensjonsordning med innskuddspensjon eller tjenestepensjon*

(1) Oppretter et foretak en pensjonsordning med innskuddspensjon skal foretaket etter innskuddsplanen hvert år betale innskudd til alderspensjon for medlemmene. Innskuddet skal minst utgjøre 2 prosent av den lønn mellom 1 og 12 G som det enkelte medlem mottar fra foretaket i løpet av innskuddsåret, jf. innskuddspensjonsloven § 5-5. Kongen kan fastsette nærmere regler om beregning av innskudd.

(2) *Oppretter et foretak en pensjonsordning etter tjenestepensjonsloven, skal foretaket etter pensjonsplanen hvert år betale innskudd til alderspensjon for medlemmene. Årlig innskudd skal minst utgjøre 2 prosent av lønn mellom 1 og 12 G som det enkelte medlem mottar fra foretaket i løpet av premieåret, jf. tjenestepensjonsloven § 4-3. Kongen kan gi forskrift om beregning av årlig innskudd.*

(3) Det skal i regelverket for pensjonsordningen fastsettes at det for medlemmer som blir uføre skal være innskuddsfritak ved uførhet i samsvar med uføregraden dersom uføregraden er 20 prosent eller mer.

Uføregraden fastsettes etter reglene i foretakspensjonsloven § 6-2. Innskuddsfritaket løper så lenge uføregraden er 20 prosent eller mer, men ikke lenger enn til medlemmet fyller 67 år. Foretaket dekker premiekostnadene ved innskuddsfritak ved uførhet i tillegg til innskudd etter første ledd.

(4) Kostnadene ved administrasjon av pensjonsordningen skal dekkes av foretaket i tillegg til innskuddet etter første og annet ledd. Kostnader ved endring av investeringsporteføljen etter innskuddspensjonsloven § 3-3 første ledd skal dekkes av konthaveren.

(5) Paragrafen her gjelder tilsvarende for pensjonsordninger med engangsbetalt alderspensjon etter foretakspensjonsloven.

(6) Kongen kan gi forskrift til utfylling og avgrensning av bestemmelsene i paragrafen her.

§ 5 første ledd skal lyde:

(1) Oppretter et foretak en pensjonsordning med ytelsesbasert foretakspensjon, skal pensjonsplanen være utformet slik at den minst vil gi alderspensjon i samsvar med det minstekrav som følger av annet eller tredje ledd. § 4 tredje ledd gjelder tilsvarende for premiefritak under uførhet, men likevel slik at det kan benyttes samme minstekrav til uføregrad som for uførepensjon etter pensjonsordningen.

Oslo, i finanskomiteen, den 28. november 2013

Hans Olav Syversen

leder

Sigurd Hille

ordfører

